

LIITTEET

Liite 1	Lintudirektiivin tarkoittamat lintulajit	108
Liite 2	Tampereella lisääntyvät Suomen kansainväliset vastuulajit (eläimet)	109
Liite 3	Suomen kansainväliset vastuulajit (kasvit ja jäkälät)	110
Liite 4	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat kasvilajit Tampereella	111
Liite 5	Alueellisesti uhanalaiset (RT) kasvilajit Tampereella	113
Liite 6	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat sienilajit Tampereella	114
Liite 7	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat jäkälälajit Tampereella	115
Liite 8	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat nisäkäslajit Tampereella	116
Liite 9	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat lintulajit Tampereella	117
Liite 10	Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat hyönteislajit Tampereella	118
Liite 11	Erityisesti suojeltavat lajit Tampereella	121
Liite 12	Tampereella esiintyvät EU:n luontodirektiivien (liitteet II ja IV) lajit	124
Liite 13	Toimenpideohjeistus luonnonsuojeluohjelman kohteille	130
Liite 14	Kohdekorteissa esiintyvä eläin-, kasvi- ja sienilajisto	134
Liite 15	Vuotuinen toimenpideohjelma	141

KUVA OLAVI KALKKO

Kaakkuri (NT).

KUVA OLAVI KALKKO

Mustakurkku-uikku (VU).

KUVA VÄINÖ KAPLAS

Kalasääski (NT).

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Paikkoja Tre
Peltosirkku	<i>Emberiza hortulana</i>	EN	?
Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	VU	1
Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	VU	?
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	+
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	+
Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT	3
Kalasääski	<i>Pandion haliaëtus</i>	NT	3-4
Luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	NT	1-5
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	+
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	+
Kaulushaikara	<i>Botaurus stellaris</i>	LC	2-3
Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	LC	0-1
Ruskosuohaukka	<i>Circus aeruginosus</i>	LC	1-2
Ruisräikkä	<i>Crex crex</i>	LC	2-10
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	5
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	LC	+
Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>	LC	0-1
Pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	LC	3-5
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>	LC	5-10
Kurki	<i>Grus grus</i>	LC	10
Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	LC	+
Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	LC	?
Kangaskiuru	<i>Lullula arborea</i>	LC	0-1
Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	2-5
Harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	LC	2-5
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	LC	+
Viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>	LC	+
Pyy	<i>Tetrastes bonasia</i>	LC	+
Liro	<i>Tringa glareola</i>	LC	?

Número = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä,
 + = kannan koko ei tiedossa, ? = harvinainen, nykyhetken tilanne pesinnästä epävarma,
 ehkä kadonnut. EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä,
 LC = elinvoimainen.

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	OEK
Tukkasotka	<i>Aythya fuligula</i>	VU	I
Selkälökki	<i>Larus fuscus</i>	VU	III
Rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	II
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	I
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	I
Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	NT	II
Tukkakoskelo	<i>Mergus serrator</i>	NT	II
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	I
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	I
Tavi	<i>Anas crecca</i>	LC	II
Haapana	<i>Anas penelope</i>	LC	I
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	LC	III
Ruisräikkä	<i>Crex crex</i>	LC	-
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	I
Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>	LC	I
Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	LC	II
Isokäpylintu	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	LC	I
Kuovi	<i>Numenius arquata</i>	LC	II
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC	I
Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	I
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	LC	I
Liro	<i>Tringa glareola</i>	LC	II
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	LC	II

Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	III
Jokirapu	<i>Astacus astacus</i>	LC	-
Nunnamittari	<i>Baptria tibiale</i>	VU	-
Räme kylmänperhonen	<i>Oeneis jutta</i>	NT	-
Muurainhopeatäplä	<i>Clossiana freija</i>	LC	-
Suonokiperhonen	<i>Erebia embla</i>	LC	-

Suomen osuus Euroopan unionin kannasta = OEK: 1: 15–30 %, II 30–45 %, III >45 %, – osuutta ei ole määritelty.

Liito-orava (VU).

KUVA VÄINÖ KAPLAS

Räme kylmänperhonen (NT).

KUVA TERO PIIRAINEN

Kuovi (LC).

KUVA VÄINÖ KAPLAS

Korpisorsimo (LC).

KUVA LASSE KOSONEN

Vaaleasara (LC).

KUVA LASSE KOSONEN

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	OEK
Ahosilmäruoho	<i>Euphrasia rostkoviana ssp. fennica</i>	EN	I
Lietetatar	<i>Persicaria foliosa</i>	EN	II
Paunikko	<i>Crassula aquatica</i>	VU	II
Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	NT	I
Hajuheinä	<i>Cinna latifolia</i>	NT	I
Suonikarstasammal	<i>Andraea crassinervia</i>	LC	-
Pahtaomenasammal	<i>Bartramia halleriana</i>	LC	-
Ryppysuikerosammal	<i>Brachythecium erythrorrhizon</i>	LC	-
Katvesammal	<i>Callicladium haldanianum</i>	LC	-
Vaaleasara	<i>Carex livida</i>	LC	II
Pohjankynsisammal	<i>Dicranum drummondii</i>	LC	-
Oikovesirikko	<i>Elatine orthosperma</i>	LC	II
Kolmihedevesirikko	<i>Elatine triandra</i>	LC	I
Ryytisammal	<i>Geocalyx graveolens</i>	LC	-
Korpisorsimo	<i>Glyceria lithuanica</i>	LC	I
Etelänhopeasammal	<i>Gymnomitrium obtusum</i>	LC	-
Korpikalliosammal	<i>Harpanthus flotowianus</i>	LC	-
Vaalealahnaruoho	<i>Isoetes echinospora</i>	LC	I
Tummalahnaruoho	<i>Isoetes lacustris</i>	LC	I
Nuottaruoho	<i>Lobelia dortmanna</i>	LC	I
Särmälähdesammal	<i>Philonotis seriata</i>	LC	-
Pallopääraikasammal	<i>Sphagnum wulfianum</i>	LC	-
Punasompasammal	<i>Sphlachnum rubrum</i>	LC	-
Äimäruoho	<i>Subularia aquatica</i>	LC	I
Pohjantakkusammal	<i>Uloa curvifolia</i>	LC	-
Kaiheorvokki	<i>Viola selkirkii</i>	LC	I
Okahirvenjäkälä	<i>Cetraria odontella</i>	LC	-

Suomen osuus Euroopan unionin kannasta = OEK: 1: 15–30 %, II 30–45 %, III >45 %, – osuutta ei ole määritetty.

4.

Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat kasvilajit Tampereella

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Kantokinnassammal	<i>Scapania apiculata</i>	CR	?
Saunionoidanlukko	<i>Botrychium matricariifolium</i>	EN	1
Isovesirikko	<i>Elatine alsinastrum</i>	EN	?
Ahosilmäruoho	<i>Euphrasia rostkoviana ssp fennica</i>	EN	1
Ketokatkerokero	<i>Gentianella campestris</i>	EN	2
Lietetatar	<i>Persicaria foliosa</i>	EN	3
Etelänraippasammal	<i>Anastrophyllum michauxii</i>	VU	1
Hirvenkello	<i>Campanula cervicaria</i>	VU	3
Röyhysara	<i>Carex appropinquata</i>	VU	4
Paunikko	<i>Crassula aquatica</i>	VU	?
Suopunakämmekkä	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	VU	1
Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	VU	1
Keltamatar	<i>Galium verum</i>	VU	?*
Ahokirkiruoho	<i>Gymnadenia conopsea</i>	VU	2
Korpihohtosammal	<i>Herzogiella turfacea</i>	VU	1
Pikkulovisammal	<i>Lophozia ascendens</i>	VU	1
Ojakaali	<i>Lythrum portula</i>	VU	2
Pohjanpussisammal	<i>Marsipella sphacelata</i>	VU	1
Kalliopunossammal	<i>Porella cordaeana</i>	VU	1
Kalliosuomusammal	<i>Radula lindenbergiana</i>	VU	1
Kolokärpänsammal	<i>Rhabdoweisia crispata</i>	VU	2
Vuorijalava	<i>Ulmus glabra</i>	VU	•
Kynäjalava	<i>Ulmus laevis</i>	VU	144
Notkoritvasammal	<i>Ablystegium radicale</i>	NT	2
Laskospoimulehti	<i>Alchemilla plicata</i>	NT	3
Tylppähampaspoimulehti	<i>Alchemilla samuelssonii</i>	NT	2
Kantoraippasammal	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT	3
Ahokissankäpäpä	<i>Antennaria dioica</i>	NT	+
Ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	NT	+

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, ? = esiintymien määrä epäselvä, + = esiintymiä melko runsaasti, määrä ei tiedossa, * systemaattinen asema epäselvä, • nykyisin vain istutusperäisenä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Aitolahdi-Teiskon kasvillisuuskarttoitus, Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry (Matti Kääntönen, Tapio Lahtonen, Ari Parnela, Tapani Sallantausta).

Ketokatkerokero (EN).

Kalliosuomusammal (VU).

... JATKUU

KUVA LASSE KOSONEN

Ketoneilikka (NT).

KUVA LASSE KOSONEN

Konnanlieko (NT).

KUVA LASSE KOSONEN

Kelta-apila (NT).

KUVA LASSE KOSONEN

Musta-apila (NT).

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	NT	3
Hetesara	<i>Carex acutiformis</i>	NT	2
Hentosara	<i>Carex disperma</i>	NT	+
Kaislasara	<i>Carex rhynchophysa</i>	NT	4
Vankkasara	<i>Carex riparia</i>	NT	1
Sarjatalvikki	<i>Chimaphila umbellata</i>	NT	9
Hajuheinä	<i>Cinna latifolia</i>	NT	4
Koirankieli	<i>Cynoglossum officinale</i>	NT	1 •
Tikankontti	<i>Cypripedium calceolus</i>	NT	1
Ketoneilikka	<i>Dianthus deltoides</i>	NT	+
Vellamonsammal	<i>Fissidens fontana</i>	NT	1
Huhtakurjenpolvi	<i>Geranium bohemicum</i>	NT	?
Vuorikivisammal	<i>Grimmia montana</i>	NT	1
Suovalkku	<i>Hammarbya paludosa</i>	NT	9
Kantokorvasammal	<i>Jungermannia leiantha</i>	NT	1
Kesämaitiainen	<i>Leontodon hispidus</i>	NT	1
Konnanlieko	<i>Lycopodiella inundata</i>	NT	3
Vuoripussisammal	<i>Marsupella sparsifolia</i>	NT	4
Jäkki	<i>Nardus stricta</i>	NT	+
Koloriippusammal	<i>Neckera bessi</i>	NT	2
Turrisammal	<i>Oxystegus tenuirostris</i>	NT	5
Sirppihuurresammal	<i>Palustriella falcata</i>	NT	1
Nokkalehvasammal	<i>Plagiomnium rostratum</i>	NT	1
Lepikkolaakasammal	<i>Plagiothecium latebricola</i>	NT	1
Ahdinsammal	<i>Platyhypnidium riparioides</i>	NT	3
Korpinurmikka	<i>Poa remota</i>	NT	5
Kellotalvikki	<i>Pyrola media</i>	NT	+
Pikkuliuskasammal	<i>Riccardia palmata</i>	NT	1
Kangasajuruoho	<i>Thymus serpyllum</i>	NT	1
Kelta-apila	<i>Trifolium aureum</i>	NT	+
Musta-apila	<i>Trifolium spadiceum</i>	NT	+

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, ? = esiintymien määrä epäselvä, + = esiintymiä melko runsaasti, määrä ei tiedossa, * systemaattinen asema epäselvä, • nykyisin vain istutusperäisenä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Aitolahti–Teiskon kasvillisuuskartoitus, Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry (Matti Kääntönen, Tapio Lahtonen, Ari Parnela, Tapani Sallantaus).

5.

Alueellisesti uhanalaiset (RT) kasvilajit Tampereella

Laji	Tieteellinen nimi	Esiintymät Tre
Laskospoimulehti	<i>Alchemilla plicata</i>	3
Tylppäliuskapoimulehti	<i>Alchemilla samuelssonii</i>	2
Mali eli koiruoho	<i>Artemisia absinthium</i>	1 •
Tunturikurjenherne	<i>Astragalus alpinus</i>	?
Ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	+
Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	3
Lapinvesitähti	<i>Callitriche hamulata</i>	4
Nuijasara	<i>Carex buxbaumii</i>	1
Äimäsara	<i>Carex dioica</i>	+
Hentosara	<i>Carex disperma</i>	+
Vaaleasara	<i>Carex livida</i>	1
Korpisara	<i>Carex loliacea</i>	+
Pussikämmekkä	<i>Coeloglossum viride</i>	+
Harajuuri	<i>Corallorhiza trifida</i>	+
Koirankieli	<i>Cynoglossum officinale</i>	1 •
Tikankontti	<i>Cypripedium calceolus</i>	1
Hoikkavilla	<i>Eriophorum gracile</i>	2
Lettovilla	<i>Eriophorum latifolium</i>	3
Suovalkku	<i>Hammarbya paludosa</i>	9
Rimpivihvilä	<i>Juncus stygius</i>	1
Kesämaitiainen	<i>Leontodon hispidus</i>	1
Mutayrtti	<i>Limosella aquatica</i>	+
Herttakaksikko	<i>Listera cordata</i>	+
Soikkokaksikko	<i>Listera ovata</i>	+
Sykeröpiippo	<i>Luzula sudetica</i>	3
Konnanlieko	<i>Lycopodiella inundata</i>	3
Konnanulpukka	<i>Nuphar pumilum</i>	1
Pahtanurmikka	<i>Poa glauca</i>	9
Kangasajuruoho	<i>Thymus serpyllum</i>	1
Musta-apila	<i>Trifolium spadiceum</i>	+
Mäkivirvilä	<i>Vicia tetrasperma</i>	8
Korpiorvokki	<i>Viola epipsila</i>	+
Tunturikiviyrtti	<i>Woodsia alpina</i>	1

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, ? = esiintymien määrä epäselvä, + = esiintymiä melko runsaasti, määrä ei tiedossa. • = nykyisin vain istutusperäisenä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Aitolahti–Teiskon kasvillisuuskartoitus, Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry (Matti Kääntönen, Tapio Lahtonen).

KUVA JUHO KYTÖWÄKI

Herttakaksikko (RT).

KUVA HARRI SUONEN

Korpiorvokki (RT).

6. Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat sienilajit Tampereella

KUVA LASSE KOSONEN

Haisumantumukula (VU).

KUVA LASSE KOSONEN

Mesipillikäpää (NT).

KUVA LASSE KOSONEN

Aurinkomalikka (NT).

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Kuoppajänönkorva	<i>Otidea phlebophora</i>	EN	1
Nuijasarvisieni	<i>Xylaria polymorpha</i>	EN	1
Keltarihmakääpä	<i>Anomoloma albolutescens</i>	VU	1
Haisumantumukula	<i>Melanogaster ambiguus</i>	VU	1
Lepänkärpässieni	<i>Amanita friabilis</i>	NT	1
Valkorihmakääpä	<i>Anomoloma myceliosum</i>	NT	1
Käpäläkääpä	<i>Anomoporia bombycina</i>	NT	1
Mesipillikäpää	<i>Antrodia mellita</i>	NT	1
Vuotikankääpä	<i>Antrodiella americana</i>	NT	1
Kantotatti	<i>Buchwaldoboletus lignicola</i>	NT	1
Mustapahkajuurekas	<i>Dendrocollybia racemosa</i>	NT	1
Kyyhkyrusokas	<i>Entoloma porphyrophaeum</i>	NT	2
Heterusokas	<i>Entoloma rubrobasis</i>	NT	1
Sinijalkarusokas	<i>Entoloma tjallingiorum</i>	NT	1
Rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT	4
Sysikieli	<i>Geoglossum atropurpureum</i>	NT	1
Harjasorakas	<i>Gloiodon strigosus</i>	NT	1
Setrivahakas	<i>Hygrophorus russocoriaceus</i>	NT	1
Aurinkomalikka	<i>Leucopaxillus subzonalis</i>	NT	1
Piikkituhkelo	<i>Lycoperdon echinatum</i>	NT	1
Huopakääpä	<i>Onnia tomentosa</i>	NT	4
Pohjanrypykkä	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT	3
Salohelokka	<i>Pholiota subochracea</i>	NT	1
Tippakääpä	<i>Postia guttulata</i>	NT	2
Rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	NT	2
Pitkäjalkahaprakas	<i>Psathyrella multipedata</i>	NT	1
Lumokääpä	<i>Skeletocutis brevispora</i>	NT	1
Kartanokääpä	<i>Spongipellis spumeus</i>	NT	3

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä.

Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Tampereen sieniseura.

7.

Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat jäkälälajit Tampereella

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Röyhelökarve	<i>Cetrelia olivetorum</i>	EN	1
Kalliokeuhkojäkälä	<i>Lobaria scrobiculata</i>	VU	1
Korpiluppo	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	++
Kanadanluppo	<i>Bryoria fremontii</i>	NT	++
Suohirvenjäkälä	<i>Cetrariella delisei</i>	NT	2
Kätköhytelöjäkälä	<i>Collema occultatum</i>	NT	1
Nappihyytelöjäkälä	<i>Collema polycarpon</i>	NT	1
Härmäkilpijäkälä	<i>Dermatocarpon deminuens</i>	NT	1
Ruskokesijäkälä	<i>Leptogium gelatinosum</i>	NT	1
Samettikesijäkälä	<i>Leptogium saturninum</i>	NT	+
Raidankeuhkojäkälä	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	++
Sammaljäkälä	<i>Massalongia carnosa</i>	NT	2
Silomunuaisjäkälä	<i>Nephroma bellum</i>	NT	+
Nukkamunuaisjäkälä	<i>Nephroma resupinatum</i>	NT	+
Karstajäkälä	<i>Parmeliella triptophylla</i>	NT	+
Varjonahkajäkälä	<i>Peltigera collina</i>	NT	2
Nappinahkajäkälä	<i>Peltigera horizontalis</i>	NT	2
Anturanahkajäkälä	<i>Peltigera malacea</i>	NT	++
Kelmunahkajäkälä	<i>Peltigera membranacea</i>	NT	+
Puistokarve	<i>Pleurosticta acetabulum</i>	NT	1
Suonirustojäkälä	<i>Ramalina sinensis</i>	NT	+

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä,
 ++ = kanta elinvoimainen,
 + = harvakseltaan.
 Esiintymätiedot:
 Tampereen kaupungin paikkatieto-
 järjestelmä, Tampereen kasvitieteel-
 linen yhdistys ry (Matti Kääntönen).

Sammaljäkälä (NT).

Samettikesijäkälä (NT).

Raidankeuhkojäkälä (NT).

KUVA JUHO KYTÖMÄKI

KUVA JUHO KYTÖMÄKI

Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat nisäkäslajit Tampereella

KUVA OLAVI KALLIKO

Kuvan karhu (VU) on kuvattu Kuusamossa.

KUVA ARI KUUSELA

Liito-orava (VU).

KUVA VÄINÖ KARLAS

Metsäjänis (NT).

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Ilves	<i>Lynx lynx</i>	VU	?
Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	++
Karhu	<i>Ursus arctos</i>	VU	?
Metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	NT	++
Saukko	<i>Lutra lutra</i>	NT	?

++ = kanta elinvoimainen, ? = esiintymien määrä epäselvä

KUVA KARI FISCHER

Ilveksen (VU) tapaaminen luonnossa on harvinainen tapahtuma.

KUVA MARKKU RANTALA

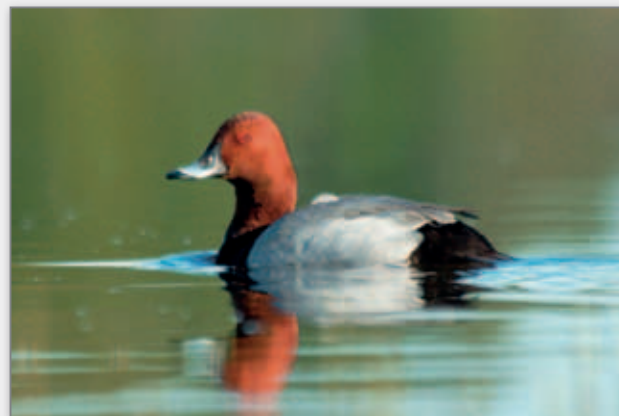
Saukon (NT) näkeminen Tampereella vaatii onnea, mutta jos onnea on paljon sen voi nähdä Ratinassakin.

9.

Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat lintulajit Tampereella

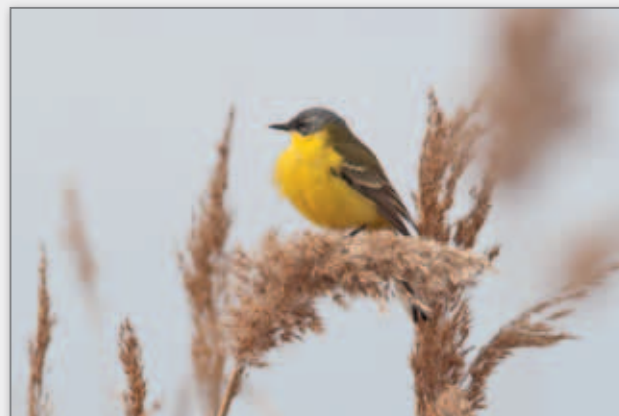
Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Peltosirkku	<i>Emberiza hortulana</i>	EN	?
Heinäätävi	<i>Anas querquedula</i>	VU	+
Punasotka	<i>Aythya ferina</i>	VU	+
Tukkasotka	<i>Aythya fuligula</i>	VU	+
Hiirihaukka	<i>Buteo buteo</i>	VU	+
Koskikara	<i>Cinclus cinclus</i>	VU	?
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	VU	1
Liejukana	<i>Gallinula chloropus</i>	VU	2
Selkälökki	<i>Larus fuscus</i>	VU	++
Keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	VU	+
Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	VU	+
Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	VU	1
Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	VU	?
Törmäpääsky	<i>Riparia riparia</i>	VU	+
Rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	++
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	++
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	NT	+
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	+
Punavarpenen	<i>Carpodacus erythrinus</i>	NT	++
Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT	3
Käenpiika	<i>Jynx torquilla</i>	NT	+
Naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	NT	++
Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	NT	++
Tukkakoskelo	<i>Mergus serrator</i>	NT	++
Kalasaäski	<i>Pandion haliaëtus</i>	NT	3 - 4
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT	++
Luhtahuitti	<i>Porzana porzana</i>	NT	1 - 5
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	++
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	++

Numero = nykyisten esiintymispaikkojen määrä, ++ = kanta elinvoimainen, + = harvakseltaan, ? = harvinainen, nykyhetken tilanne pesinnästä epävarma, ehkä kadonnut. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

KUVA KARI EISCHER

Punasotka (VU).

KUVA OLAVI KALKKO

Keltävästäräkki (VU).

KUVA OLAVI KALKKO

Luhtahuitti (NT).

10. Uhanalaisuusluokkiin kuuluvat hyönteislajit Tampereella.

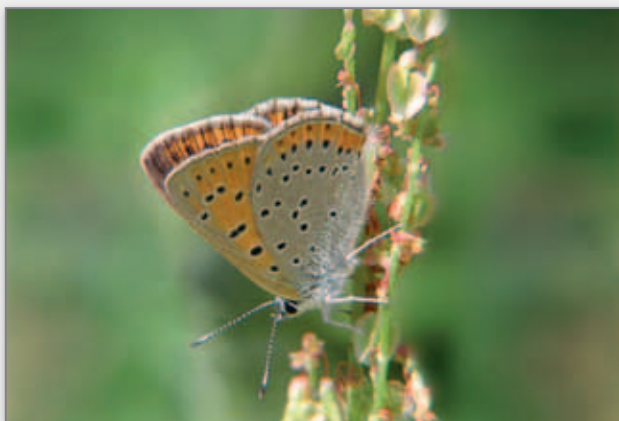
Viheryökkönen (EN).

KUVA TERO PIIRAINEN

KUVA TERO PIIRAINEN

Virnasinisiipikoiras (VU).

KUVA TERO PIIRAINEN

Virnasinisiipinaaras (VU).

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Mäkihiilikoi	<i>Anacamptis fuscella</i>	EN	3
Ahdeyökkönen	<i>Athetis gluteosa</i>	EN	2
Viheryökkönen	<i>Calamia tridens</i>	EN	1
Tummaverkkoperhonen	<i>Melitea diamina</i>	EN	80–90
Lattamaayökkönen	<i>Spaleotis ravidata</i>	EN	1
Laiduntadelaakanen	<i>Acrolocha pliginskii</i>	VU	1
Hämeensiemenkiitäjäinen	<i>Amara littorea</i>	VU	1
Pyörörutavesiäinen	<i>Anacaena globulus</i>	VU	1
Kunttalantiainen	<i>Aphodius niger</i>	VU	1
Nunnamittari	<i>Baptia tibiale ssp. fennica</i>	VU	1
Kaunosavikkakoi	<i>Chrysoesthia drurella</i>	VU	4
Pörrölyhytsiipi	<i>Dinothenarus pubescens</i>	VU	1
Kirjonorkkokärsäkäs	<i>Dorytomus ictor</i>	VU	1
Korokoi	<i>Elatobia fuliginosella</i>	VU	2
Lähdeparvikirsikäs	<i>Erioptera pederi</i>	VU	1
Usvapikkumittari	<i>Eupithecia immundata</i>	VU	?
Virnasinisiipi	<i>Glaucopsyche alexis</i>	VU	1
Noropalkonen	<i>Hydroptila occulta</i>	VU	1
Tummaruskoyökkönen	<i>Mniotype bathensis</i>	VU	1
Ujonorokirsikäs	<i>Neolimnomyia batava</i>	VU	1
Kirjomaayökkönen	<i>Opigona polygona</i>	VU	1
Kangaskeltanosulka	<i>Oxyptilus ericetorum</i>	VU	2
Palosirkka	<i>Psophus stridulus</i>	VU	?
Timjamiäytäjäkoi	<i>Scrobipalpa artemisiella</i>	VU	1
Vaaleaharmoyökkönen	<i>Xestia sincera</i>	VU	1
Vaahterayökkönen	<i>Acronicta aceris</i>	NT	1
Suotaitosukeltaja	<i>Agabus paludosus</i>	NT	+
Taitosukeltajalaji	<i>Agabus striolatus</i>	NT	1
Navettakoisa	<i>Aglossa pinguinalis</i>	NT	2
Naavamittari	<i>Alcis jubatus</i>	NT	1

>>

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, + = esiintymiä useita, ? = esiintymätilanne epäselvä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Tampereen hyönteistutkijain seura ry.

... JATKUU

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Herukkaseulakoi	<i>Allocclemensia mesospilella</i>	NT	2
Rusosirppikäriäinen	<i>Ancylis obtusana</i>	NT	2
Laikkutylyppö	<i>Atholus bimaculatus</i>	NT	1
Muurainhopeatäplä	<i>Boloria freija</i>	NT	+
Piennartöyhtökoi	<i>Bucculatrix humiliella</i>	NT	1
Lehtotikkukoi	<i>Caloptilia juratae</i>	NT	5
Suopayrttivyökoi	<i>Caryocolum fischerellum</i>	NT	2
Aaltoritariyökkönen	<i>Catocala spona</i>	NT	?
Kulmaritariyökkönen	<i>Catocala nupta</i>	NT	1
Isoharmiokärsäkäs	<i>Ceutorhynchus puncticollis</i>	NT	1
Runkokeulakoi	<i>Chionodes ignorantellus</i>	NT	2
Kivimittari	<i>Coenocalpe lapidata</i>	NT	?
Kalliopussikoi	<i>Coleophora squamosella</i>	NT	1
Pohjankuutäplä	<i>Cosmotriche lobulina</i> <i>ssp. junia</i>	NT	?
Lattakoilaji	<i>Depressaria silesiaca</i>	NT	3
Piennarkenttääriäinen	<i>Dicrorampha aeratana</i>	NT	3
Ahokenttääriäinen	<i>Dicrorampha alpinana</i>	NT	1
Päivänkakkara- kenttääriäinen	<i>Dicrorampha consortana</i>	NT	2
Kuningaskirvari	<i>Doros profuges</i>	NT	1
Mansikkakääpiökoi	<i>Ectoedemia arcuatella</i>	NT	4
Sormisarahitukoi	<i>Elachista occidentalis</i>	NT	2
Lustehitukoi	<i>Elachista subocellea</i>	NT	2
Metsäpohjanmittari	<i>Enterphria caesiata</i>	NT	+
Kiiltohammaskoi	<i>Epermenia profugella</i>	NT	2
Ketolahopoukko	<i>Eucinetus haemorrhoidalis</i>	NT	1
Ruskopikkumittari	<i>Eupithecia sinuosaria</i>	NT	+
Kohokkipikkumittari	<i>Eupithecia venosata</i>	NT	1

Kirjonorkkokärsäkäs (VU).

KUVA JUHA SALOKANTELEEN KOKOELMASTA
LASSE KOSONEN

Timjamijäytäjäkoi (VU).

KUVA JUHA SALOKANTELEEN KOKOELMASTA
LASSE KOSONEN

Vaaleaharmoyökkönen (VU).

KUVA JUHA SALOKANTELEEN KOKOELMASTA
LASSE KOSONEN

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, + = esiintymiä useita, ? = esiintymätilanne epäselvä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Tampereen hyönteistutkijain seura ry.

KUVA TERO PIIRAINEN

Ketokultasiipi (NT).

Kuultomittari (NT).
Vasemmalla koiras oikealla siivetön naaras.

KUVA LASSE KOSONEN

Niinijäärä (NT).

KUVA LASSE KOSONEN

... JATKUU

Laji	Tieteellinen nimi	Luokka	Esiintymät Tre
Lehmuskatkiainen	<i>Exocentrus lusitanus</i>	NT	3
Herukkakeulakoi	<i>Gelechia jakovlevi</i>	NT	1
Kalliokiiltokoi	<i>Glyphipterix equitella</i>	NT	1
Poppelirunkokääriäinen	<i>Gypsonoma oppressana</i>	NT	2
Oliivineilikkayökkönen	<i>Hadena albimacula</i>	NT	2–3
Rentukkakuoriainen	<i>Hydrothassa hannoveriana</i>	NT	1
Sukeltajakuoriaislaji	<i>Hygrotus parallelogrammus</i>	NT	1
Rimpiputkisirvikäs	<i>Limnephilus diphyes</i>	NT	1
Ketokultasiipi	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT	+
Pensasmittari	<i>Macaria loricaria</i>	NT	+
Kuultomittari	<i>Malacodea regelaria</i>	NT	6
Ajuruohosulkanen	<i>Merrifieldia leucodactyla</i>	NT	1
Kirjotupsukoi	<i>Mompha propinquella</i>	NT	1
Varjotupsukoi	<i>Mompha terminella</i>	NT	1
Viirusienikoi	<i>Nemapogon nigrabellus</i>	NT	2
Kaarnajäärä	<i>Nothorhina punctata</i>	NT	1
Rämekylmänperhonen	<i>Oeneis jutta</i>	NT	1
Viherasekärpänen	<i>Oplodontha viridula</i>	NT	1
Pirkanpalkonen	<i>Oxyethira tamperensis</i>	NT	1
Lehmusmiinakoi	<i>Phyllonorycter issikii</i>	NT	4
Sininurmiyökkönen	<i>Platyperigea montana</i>	NT	+
Raitalasiisiipi	<i>Sesia melanocephala</i>	NT	1
Synkkämaayökkönen	<i>Spaleotus suecica</i>	NT	1
Vajayökkönen	<i>Standfussiana simulans</i>	NT	+
Niinijäärä	<i>Stenostola dubia</i>	NT	4
Hanhikkikääpiökoi	<i>Stigmella aeneofasciella</i>	NT	4
Muurainläiskäköi	<i>Tischeria heinemanni</i>	NT	3
Metsäkenttämittari	<i>Xanthorhoe annotinata</i>	NT	?
Purppurakenttämittari	<i>Xanthorhoe decoloraria</i>	NT	1

Numero = nykyisten tunnettujen esiintymispaikkojen määrä, + = esiintymiä useita, ? = esiintymätilanne epäselvä. Esiintymätiedot: Tampereen kaupungin paikkatietojärjestelmä, Tampereen hyönteistutkijain seura ry.

11. Erityisesti suojeltavat lajit Tampereella

1. ERITYISESTI SUOJELTAVAT KASVILAJIT

KETOKATKERO

Gentianella campestris EN

Kuvaus: 2-vuotinen, 10–30 cm korkea, pysty kasvi, tyvellä kuihtunut tai tuore lehtiruusu, aluslehdet vastapuikeita, ylempät lehdet suippoja. Kukat vaalean sinivioletteja, nielu ripsinen. Kukkii elokuussa. Kasvaa kedoilla, laitumilla ja rantaniityillä. Suuresti harvinaistunut.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Varhaisimmat tiedot lajista ovat vuodelta 1904 ja vuosisadan aikana laji on löydetty ainakin 19 paikalta (kantakaupungista 7 paikkaa). Tuorein tieto kantakaupungista on vuodelta 1961 Lamminpään Etu-Hatolasta (M. Löyttyneemi). Laji on kuitenkin voimakkaasti taantunut. Vielä 1970–1980-luvuilla se tunnettiin Teiskossa viideltä 1x1 km:n ruudulta (Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry. 1991). Nykyisin lajista tunnetaan vain kaksi kasvupaikkaa, molemmat Teiskosta: Jylhänperän Koivula (löydetty vuonna 1980, A. Parnela ja R. Mikkola) ja Viitapohja, Iso-Murto (löydetty vuonna 1979, M. Kääntönen ja T. Lahtonen). Kummallakin kasvupaikalla Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry on tehnyt vuosittain niittotalkoita (Helle 2005, 2008), joiden ansiosta ketokatkeroiden määrät ovat voimak-

Taulukko 14. Ketokatkeron versomäärät Teiskon Jylhänperässä ja Iso-Murrossa eri vuosina.

Vuosi	Koivula	Iso-Murto
1994	10	-
1995	8	-
2003	220	-
2004	246	-
2005	181*	-
2006	203	-
2007	560	11
2008	1040	57
2009	232*	9*
2010	692*	92*
2011	800*	31*

* vain kukalliset, muissa luvuissa mukana myös steriilit versot

kaasti kasvaneet (taulukko 14). Vuonna 2012 kukkivia ketokatkeroina laskettiin Koivulan kedolla peräti 1300 yksilöä. 1980-luvulla Teiskosta on tunnettu vielä kolme muuta kasvupaikkaa, joiden nykytila tarkistetaan. Kohdekortti 63.

Tulevat toimenpiteet: Niittoa ja ketojen hoitoa jatketaan vuosittain talkotoimin. Seuranta kytketään hoitoon yhteyteen.

SAUNIONOIDANLUKKO

Botrychium matricariifolium EN

Kuvaus: Pienikokoinen itiökasvi, jonka ainoa lehti on voimakkaasti liuskainen, kapean kolmiomainen, lyhytuotinen. Itiöpesäkelehti on tanakka ja tyvi usein punertava. Kuva sivulla 29.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Yksi niukka esiintymä Aakkulasaa. Löydetty vuonna 2006 yksityispihan pensasaidan alta. Esiintymässä ollut jatkuvasti alle 10 yksilöä (tarkistettu 2012). Kohdekortti 52.

Tulevat toimenpiteet: Esiintymän tilaa seurataan vuosittain ja tontin omistajaa informoidaan siitä. Tarvittaessa ja tontin omistajan luvalla kasvupaikan kohdalla kitketään muuta kasvillisuutta.

Ketokatkeron (EN).

KALLIOSUOMUSAMMAL

Radula lindenberghiana VU

Kuvaus: Maksasammal. Kasvualustana purokivet. **Esiintyminen ja nykytila Tampereella:** Yksi esiintymä on tunnettu jo vuodesta 1962 alkaen Peltolammilta laskevassa purossa, junaradan ja Peltolammin välillä. Lajia kasvaa useilla purokivillä muutamia neliö-desimetrejä. Havaittu vv. 2000, 2004 ja 2012, jolloin kasvustojen kunto todettiin hyväksi ja esiintymä elinvoimaiseksi. Kuva sivulla 111.

Tulevat toimenpiteet: Esiintymä sijaitsee luonnonsuojelualueella. Esiintymää seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2018.

KOLOKÄRPÄNSAMMAL

Rhabdoweisia crispata VU

Kuvaus: Pienikokoinen lehtisammal. Kalliojyrkänteillä. **Esiintyminen ja nykytila Tampereella:** Kaksi nykyesiintymää: Haihara, Hikivuori, kalliopahta, jyrkänteen länsipäässä, pienen ulokkeen alla olevassa rapautumismaan peittämässä vaakaraossa. Havaittu vuosina 2002, 2004 ja 2012 (A. Parnela). Teisko, Lammasniemi, Koivu vuori, pohjoiskoillinen, puolivarjoisa kalliojyrkäne. Niukasti kallion vaakaraoissa. Havaittu vuonna 2005 ja 2012. Kohdekortti 54.

Tulevat toimenpiteet: Esiintymiä seurataan 5 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2017.

KANTOKINNASSAMMAL

Scapania apiculata CR

Kuvaus: Maksasammal. Kantojen ja kivien päällä märillä paikoilla.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Havaittu 1960-luvulla Teiskon Vaavunjärven ja Paalijärven välisessä purossa. Paikka on tarkistettu vuonna 2012, jolloin puro todettiin "siivotuksi" ja raivatuksi, eikä sammalta löydetty. Mahdollisesti hävinnyt. Kuva sivulla 15.

Tulevat toimenpiteet: Kasvupaikan nykytila selvitetään ja lajia etsitään paikalta.

2. ERITYISESTI SUOJELTAVAT SIENILAJIT

KUOPPAJÄNÖNKORVA

Otidea phlebophora EN

Kuvaus: Vaalean kellanruskea, 3–4 cm korkea kotelosieni, joka on muodoltaan korvamainen – maljamainen. ”Korvan” ulkopinta on voimakkaasti kuoppainen ja suoninen.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Löytyi vuonna 2011 Kaukaniemestä, jossa kolme itiöemää kasvoi vieretysten lehtomaisessa pensaikossa. Vuonna 2012 paikalla oli kymmenkunta itiöemää. Kohdekortti 56.

Tulevat toimenpiteet: Esiintymää seurataan vuosittain.

Kuoppajänönkorva (EN).

NUIJASARVISIENI

Xylaria polymorpha EN

Kuvaus: Musta, 5–8 cm pitkä, nuijamainen (”luolamiehen nuijaa” muistuttava) kotelosieni, jonka nuijan pinta täynnä pieniä pistemäisiä kotelopulloja. Kovarakenteinen, malto sisältä valkoista. Kuva sivulla 29.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Löydetty vuonna 1994 Hyhkystä, Pyhäjärven rantalepikosta, lepänkannon tyveltä (Kääntönen 1994). Seuraavina vuosina laji kasvoi edelleen paikalla, mutta 2000-luvulla sitä ei ole enää nähty ja lepänkantokin on lahonnut tunnistamattomaksi. Syksyn 2012 melko pintapuolisella etsimisellä lajia ei löydetty. Kohdekortti 26.

Tulevat toimenpiteet: Rantalehto inventoidaan huolellisesti mahdollisten esiintymien löytämiseksi. Seuraava inventointivuosi on 2013.

3. ERITYISESTI SUOJELTAVAT HYÖNTEISLAJIT

Ahdeyökkönen (EN).

AHDEYÖKKÖNEN

Athetis gluteosa EN

Kuvaus: Pieni, vaaleanruskea yökköslaji, jonka etusiivissä niukkaa pistetäpläisyyttä. Toukka on moniruokainen. Elää paahteisilla hiekkamailla.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Ahdeyökkösellä on runsas esiintymä Järvensivun ratapenkan hiekkaisilla rinteillä. Vuonna 2008 tehtyjen selvitysten mukaan esiintymä on edelleen elinvoimainen. Hiljattain lajin on havaittu esiintyvän myös Viinikan ratapiha-alueella (kohdekortti 5) ja Peltolammilla.

Tulevat toimenpiteet: Järvensivun alueen ratapenkaan on tehty ELY-keskuksen rajuuspäätöksellä 1,8 hehtaarin luonnonsuojelualue, joka koostuu kolmesta erillisestä rajauksesta. Rajauspäätöstä harkitaan myös muille siellä oleville ahdeyökkösen esiintymiskohteille. Esiintymää seurataan viiden vuoden välein ja ratapenkköiden liiallinen heinittyminen on estettävä. Seuraava inventointivuosi on 2015.

TUMMAVERKKOPERHONEN*Melitea diamina* EN

Kuvaus: Keskikokoinen päiväperhonen, mustanruskeissa siivissä on oranssikeltaisia, ruutumaisia täpliä. Elää kosteapohjaisilla niityillä. Toukka syö lehtovirmajuurta.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Aitolahti–Teiskon alue on lajin keskeisimpiä esiintymisalueita Suomessa. Valtaosa esiintymisniityistä on Aitolahden Sorilan – Teiskon Sisaruspohjan alueilla. Niityt ovat monesti hyvin lähekkäin, ns. metapopulaationa, jolloin niittyjen välillä tapahtuu edestakaista liikettä ja siirtymää. ELY-keskuksen vuoden 2010 selvityksessä lajilla todettiin 80–90 nykyistä esiintymisniityä. Kaikilta näiltä ei ole viimeaikaisia havaintoja, mutta ne katsottiin toistaiseksi nykyisiksi esiintymisniityiksi. Lajin esiintymien säilymisen kannalta on tärkeää säilyttää lentoyhteydet toisiin esiintymisniityihin.

Tulevat toimenpiteet: Niityt vaativat jatkuvaa hoitoa umpeenkasvun estämiseksi. Niittyjen vesitasapainon on säilyttävä ennallaan. Hoitotoimien yhteydessä on todettu, että kolmen vuoden kuluttua hoidosta perhosmäärä on suurimmillaan ja kääntyy jälleen laskuun, jos hoitoa ei jatketa (Intke 2004). Inventointia on jatkettava ja on olemassa verkkoperhosniittyjä, joita ei ole pitkään aikaan

seurattu. Nämä niityt olisi syytä saattaa säännöllisen seurannan (esim. 5 vuoden välein) piiriin, lukuun ottamatta niittyjä, joiden merkitys on olennaisesti heikentynyt esim. umpeenkasvun tai maankäytön myötä. Aitolahdi–Sorilan alueella olevat tummaverkkoperhosniityt on otettu huomioon osayleiskaavassa. Paikallisia kansalaisjärjestöjä kannustetaan talkootyöhön. Ympäristönsuojeluyksikön ”kumminiityn” Näätäsuon (kohdekortti 17) raivausta jatketaan.

MÄKIHIILIKOI*Anacamptis fuscella* EN

Kuvaus: Pienikokoinen pikkuperhonen, etusiivet tummanruskeat, pronssinkiiltoiset, siipitaieet mustatäpläiset, takasiivet vaaleanruskeat. Niityillä, pientareilla. Toukka elää metsäapilalla.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Aikaisemmin laji on kerätty Viinikanojalta, josta lienee kuitenkin hävinnyt. Vuonna 2009 sitä saatiin kuitenkin lidesjärven kaakkoisosasta (kohdekortti 6). Elinvoimainen kanta on Villilässä, jossa se elää moottoritien pohjoispuolen luiskassa.

Tulevat toimenpiteet: Lajia etsitään tunnetulta esiintymispaikaltaan ja tällä alueella turvataan metsäapilakasvustojen säilyminen.

PALOSIRKKA*Psophus stridulus* VU

Kuvaus: Isohko, tummasävyinen sirkka, jonka lähtiessä lentoon kuuluu tunnusomainen pärähtävä ääni. Samalla paljastuvat lajin oranssinpunaiset takasiivet.

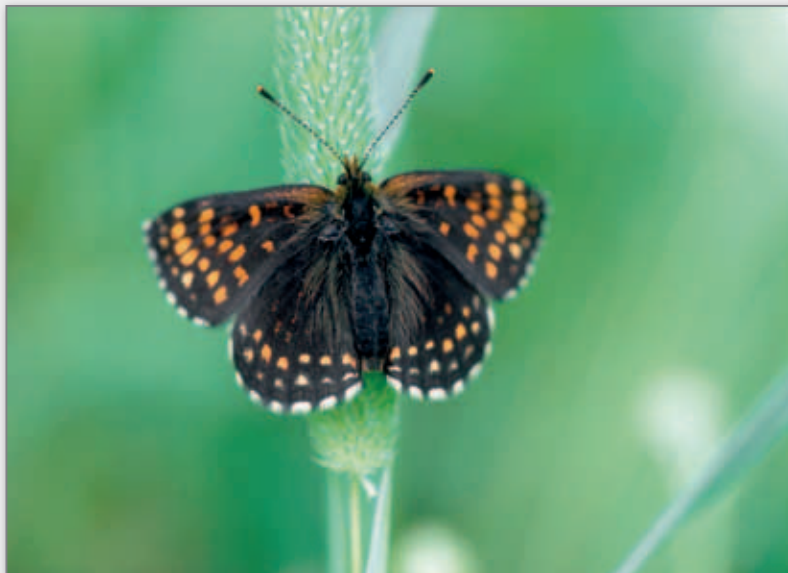
Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Ainoa esiintymispaikka on Teiskon Viitapohjassa, jossa laji on viimeksi havaittu vuonna 1999. Esiintymän nykytila on epäselvä. Tulevat toimenpiteet: Lajia etsitään tunnetulta esiintymispaikaltaan ja esiintymiseen soveltuvilta paikoilta lähimparistöstä.

NOROPALKONEN *Hydroptila occulta* VU

Kuvaus: Pienikokoinen vesiperhoslaji, jonka lisääntymisbiologiasta ei ole tarkkoja tietoja.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Löydetty vuonna 2009 Peltolampi–Pärrinkosken luonnonsuojelualueelta; yksi yksilö saatiin pyydykseen Pärrinkosken koskipaikasta. Vuonna 2012 sitä saatiin 3 yksilöä.

Tulevat toimenpiteet: Lajin nykytila selvitetään ja esiintymää seurataan viiden vuoden välein vuodesta 2012 lähtien.

Tummaverkkoperhonen (EN).

Palosirkka (VU).

12. Tampereella esiintyvät EU:n luontodirektiivien lajit (liitteet II ja IV)

Liitteisiin II ja IVa kuuluvista lajeista saukkoa, ilvestä ja karhua ei käsitellä tässä yhteydessä. Myös eräiden kalalajien (kivisimppu, nahkiainen ja lohi) kohdalla Suomella on poikkeama II-liitteen vaatimuksesta, erityisten suojelualueiden osoittamisesta näille lajeille.

Lepakot *Chiroptera*

Kaikki Suomessa tavatut 13 lepakkolajia kuuluvat luontodirektiivin IV -liitteeseen, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Tampereella on tavattu kahdeksan lepakkolajia. Suomi on ratifoinut myös Euroopan lepakoiden suojelusopimuksen eli Eurobats-sopimuksen. Ensimmäinen Tampereen kaupunkia koskeva lepakkokartoitus tehtiin vuonna 2002 (Siivonen 2002). Siinä määriteltiin ensimmäistä kertaa kantakaupungin keskeiset lepakoalueet.

Viime vuosina maankäytön suunnittelun yhteydessä on säännöllisesti tehty kaavakohtaisia lepakkokartoituksia yläääni-ilmaisimien avulla (ns. lepakkodetek-

tori). Kartoituksissa on saatu uutta tietoa lepakoiden lajimäärästä ja elinolosuhteista Tampereella. Ainoa tamperelainen havainto kimolepakosta (*Vespertilio murinus*) on vuodelta 1834. Silloin niitä saatiin 6 yksilöä erästä puutarhasta Tampereen keskustassa (Lundahl 1859).

Seitsemää muuta lajia on sen sijaan tavattu myös viime päiviin asti. Tosin isoviiksisiipin ja viiksisiipin erottaminen toisistaan on hankalaa ja varma lajintäytyminen joudutaan useimmiten jättämään tekemättä. Iso- ja pikkulepakko on havaittu vain satunnaisesti. Kuvissa 7.2.2. ja 7.2.3. on esitetty alueet, joilla lepakkokartoitukset on toistaiseksi tehty ja niiden luokittelu luokkiin I ja II (luokan III alueita ei ole esitetty, koska ne eivät ole erityistä suojelua vaativia).

Luokka I on arvokas lepakkoalue ja lepakoille erittäin tärkeä. Alueella on usein monilajinen lisääntymisyhdyskunta.

Luokka II: Tärkeä lepakkoalue. Alue on lepakoiden säännöllisessä käytössä ja ruokailualueena.

POHJANLEPAKKO *Eptesicus nilssoni* IVa, LC

Kuvaus: Maamme yleisin lepakkolaji. Se viihtyy monenlaisissa ympäristöissä kaupunkipihoista ja -puistoista maaseudun järvenrantamaisemiin tai hakkuu-alueille. Se on kookkaimpia lepakoitamme ja sen tunnistaa läheltä mm. kullankäristä karvoituksesta selässä. Laji hyötyy ihmistoiminnasta.

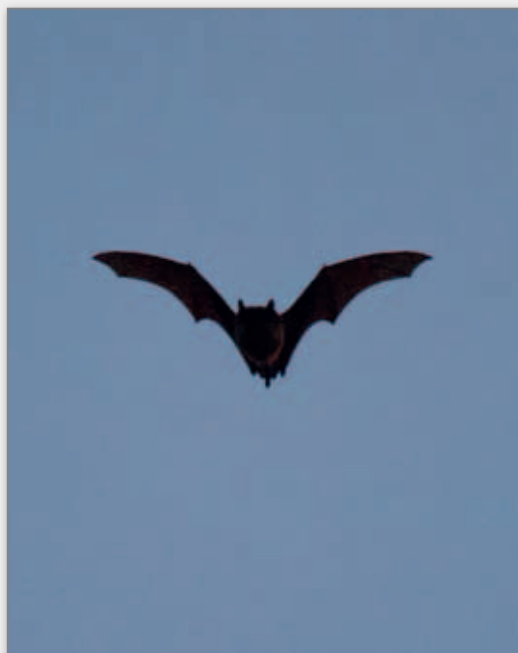
VESISIIPPA *Myotis daubentoni* IVa, LC

Kuvaus: Pienimpiä lepakkolajejamme. Se viihtyy usein vesien äärellä, jossa se pyydystelee veden pinnalta hyönteisiä ja jopa pikkukaloja.

VIIKSI- JA ISOVIIKSISIIPPA

Myotis mystacinus ja *M. brandti* IVa, LC

Kuvaus: Pienimmät säännöllisesti esiintyvät lepakkolajimme. Viiksisiippalajeja tapaa parhaiten metsistä tai metsäteiden varsilta. Ne karttavat avonaisia ja valaistuja alueita. Näiden kahden lajin määrittäminen on mahdollista vain hampaiston ja koiraiden sukupuolielinten perusteella, joten niiden välisiä yleisyysuhteita on vaikea määrittää.

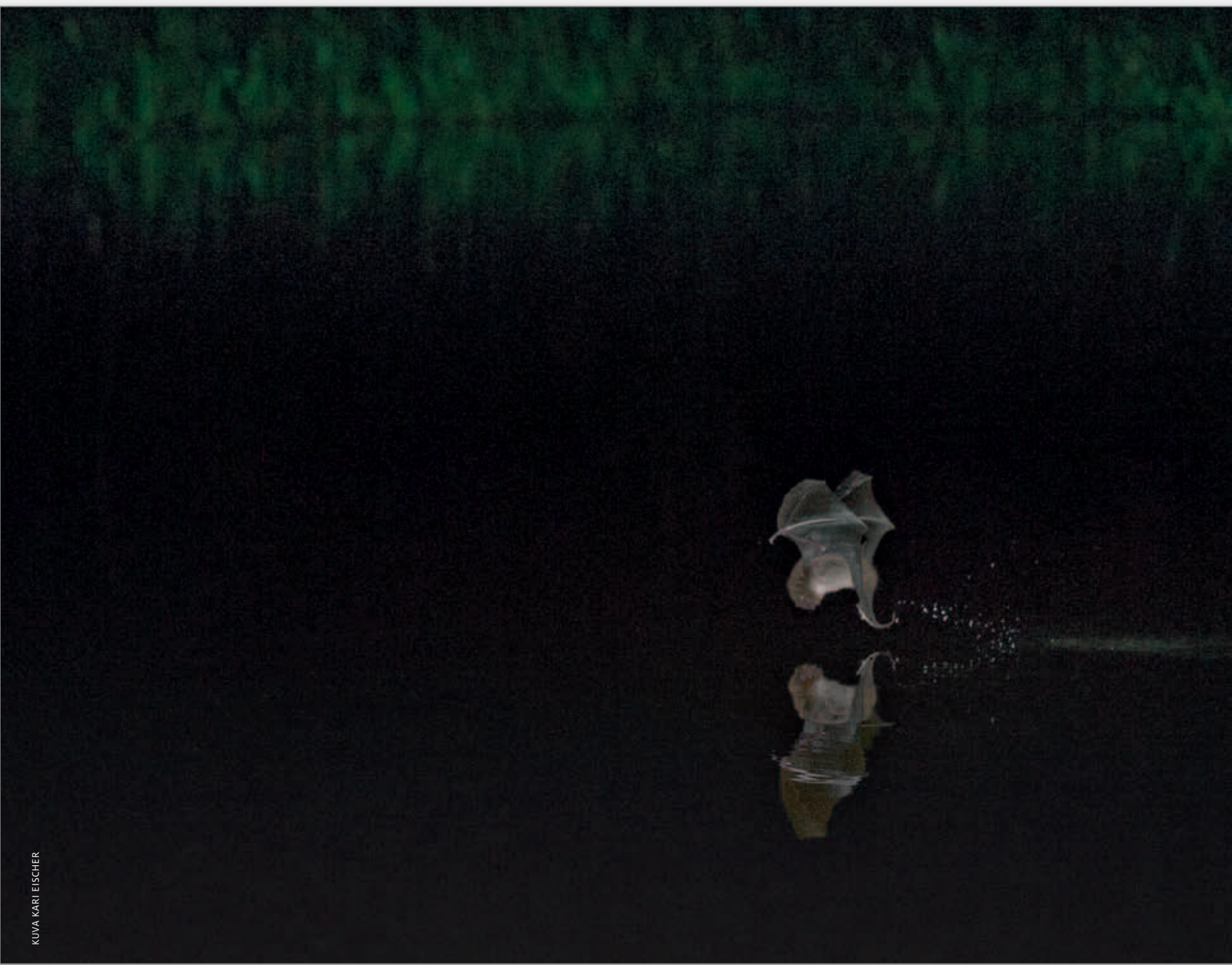

KUVA HARRI LAURILA

Kuva 7.2.2. Kantakaupungin I-luokan (punainen) ja II-luokan (keltainen) lepakoalueet.

Pohjanlepakko (IVa, LC).

KORVAYÖKKÖ *Plecotus auritus* IVa, LC

Kuvaus: Helppo tuntea jätti-isoista korvalehdistään, jotka voi nähdä jopa sen lentäessä. Lepakkokartoituksissa sitä tavataan vain harvoin, mikä osaksi johtuu sen hiljaisesta ääntelystä. Yleensä se viihtyy puolikulttuurialueilla, kuten puistoissa, hautausmailla, puutarhoissa ja rantapensaikkojen ympärillä.

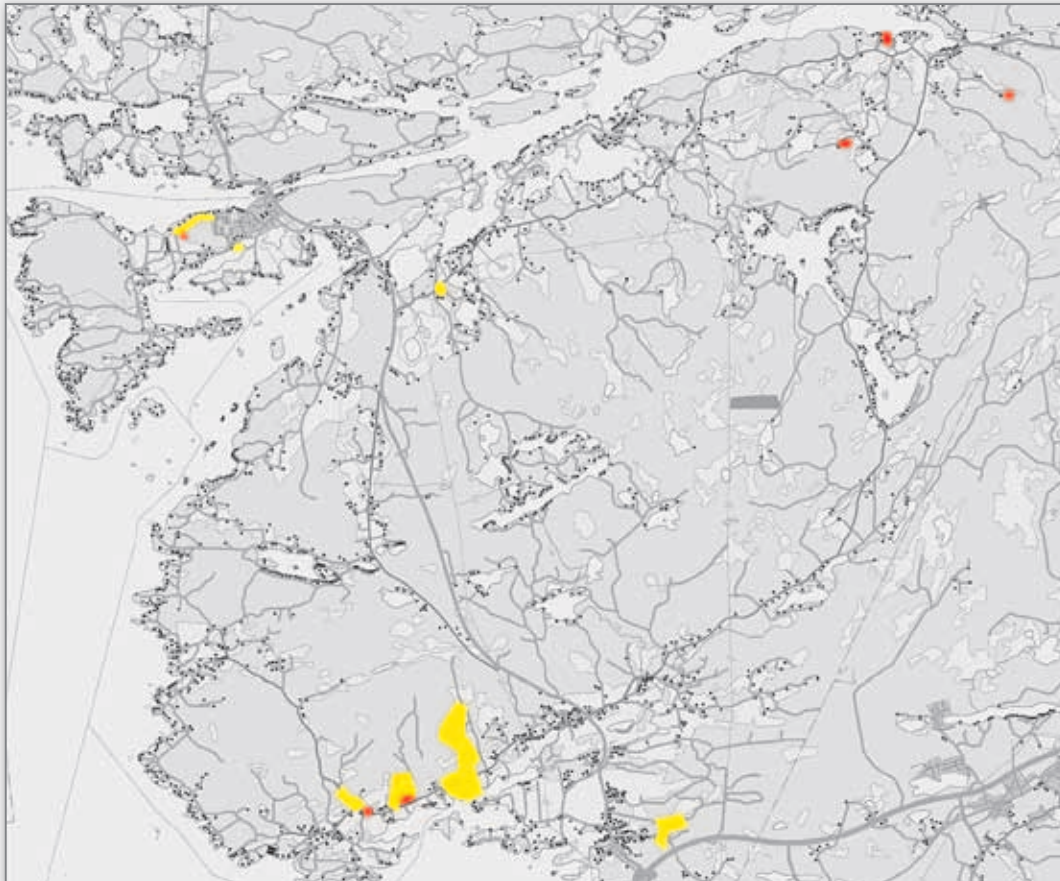
ISOLEPAKKO *Nyctalus noctula* IVa, LC

Kuvaus: Isoin lepakkomme. Lajista on yksi satunnaishavainto: Vuoreksen alueen Piikkakuusen koloniassa tavattiin kaksi yksilöä heinäkuun lopussa 2006 (Siivonen & Wermundsen 2006a).

PIKKULEPAKKO *Pipistrellus nathusii* IVa, VU

Kuvaus: Tavattu kerran: Niemenrannan venesataman alueella yhytettiin yläääni-ilmaisimen avulla yksi yksilö vuonna 2006 (Siivonen & Wermundsen 2006b). Katso tu satunnaishavainnoksi.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Lepakkokartoituksia jatketaan edelleen maankäytön suunnittelun vaatimusten mukaisesti. Lepakoiden elinolot tulee ottaa kaikessa maankäytössä huomioon. Hyvillä lepakoalueilla on tärkeää säilyttää yhteydet metsien, lampien, järvien, vanhojen rakennusten ja muiden

KUVA 7.2.3. Teiskon I-luokan (punainen) ja II-luokan (keltainen) lepakoalueet.

Korvayökkö (IVa LC).

KUVA ANNA SIPPOLA

lepakojen suosimien paikkojen välillä. Kujat, kujanteet, rantametsät, pensas- tai puurivit ovat lepakoille tärkeitä, koska ne osaavat suunnistaa niiden mukaan. Lepakoiden elinoloja parannetaan rauhoittamalla piilopaikkoja vain lepakoiden käyttöön. Vanhoja kolopuita, raunioita, kiviröykkiöitä ja rakennuksia (varsinkin, jos niissä on havaittu lepakoiden lisääntymispaikkoja) säästetään. Kesäaikaista valaistusta on joillakin alueilla syytä rajoittaa (ks. esim. Wermundsen 2011). Kaavoituksessa on otettu käyttöön kaavamerkintä *slep*, joka tarkoittaa arvokasta lepakoaluetta.

KOIVUHIIRI *Sicista betulina* IVa, LC

Kuvaus: Pienikokoinen hiirieläin, joka ei ole läheistä sukua muille suomalaisille hiirille, vaan kuuluu hyppyrottien heimoon. Harmaanruskeassa selässä on musta juova ja häntä on pitkä, pidempi kuin sen ruumiin pituus. Elää harvakseltaan heinittyneillä hakkuuaukioilla, pakettipelloilla, puutarhoissa ja lehdoissa. Horrostaa talvet.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Lajin esiintymisestä Tampereella tiedetään hyvin vähän, mutta se saattaa olla melko yleinen tai levinneisyys on hajanainen. Joitakin kertoja koivuhiiri on löydetty pö-löjen ruokavarastoista mm. Hervannassa ja Teiskosta. Aitolahden Hirviniemestä on 1980-luvun alusta yksi näköhavainto. Muita havaintoja: Sorila 2002, Nurmi 2006, Teiskon Viitapohja 2006. Teiskon Kulkkilassa laji saatiin kiinni 1990-luvun alussa. Samoin Lukonmäen Pitkäahteesta on koivuhiirihavainto 1970-luvulta. Kohdekortti 29.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Nykytilan seurantarantamahdollisuudet on selvitettävä. Aitolahden ja Lukonmäen esiintymän olemassaolo on mahdollista tarkistaa.

LIITO-ORAVA *Pteromys volans* II, IVa, VU

Kuvaus: Oravan kokoinen nisäkäs. Sen turkki on vaaleanharmaa ja jalkojen välissä ovat ihopoimut, jotka se voi levittää nahkamaisiksi levikkeiksi. Niiden avulla se liittää puusta puuhun. Isot silmät todistavat sen yöaktiivisuudesta. Pesii puunkoloihin ja joskus myös risupesiiin. Riippuvainen luonnonmetsistä, jossa on lehti-puustoa, esim. kolohaapoja. Alueilla on hyvä olla myös havupuustoa, erityisesti kuusia, eikä laji kaihda asuttujakaan alueita. Liito-oravat saattavat asustaa yleisesti myös pientaloasutuksen keskellä, pihoihin rajautuvissa metsiköissä, tiiviin kaupunkirakenteen piirissä. (esim. Jokinen ym. 2007).

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Liito-oravalla on Tampereen kantakaupungin metsissä suhteellisen vahva kanta. Erityisen paljon havaintoja on tehty mm. Olkahisten–Ojalan alueella, mutta myös Hervannassa, Kaupissa, Peltolammilla ym. Tasaisen vahva kanta on myös Aitolahden–Teiskon alueella. Liito-oravan vaatimista elinympäristöistä on Tampereen yliopiston tutkimushankkeessa tehty erityistä mallintamista, jonka avulla lajin suojelu on mahdollista sovittaa entistä paremmin kaupunkiseudun kehitykseen (Jokinen ym. 2010). Kohdekortti 60 (myös muissa kohdekorteissa). **Tulevat toimenpiteet:** Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Myös liito-oravan siirtyminen alueelta toiselle on otettava huomioon kaupunkisuunnittelussa ja metsänkäsittelyssä.

KUVA JOONAS GUSTAFSSON, gustafsson@sammakkolampi.net

VIITASAMMAKKO *Rana arvalis* IVa, LC

Kuvaus: Tavallista sammakkoa suuresti muistuttava laji, joka on pienempi ja jonka kuono kapeampi, pään juovitus selväpiirteisempää, vatsa yleensä kuviottomampi ja takajalan keskivarvas pitempi, eikä räpylä ulotu sen kärkeen asti. Sisimmän varpaan tyvessä oleva kyhmy (ns. metatarsalikyhmy) on selvästi suurempi kuin sammakolla, noin puolet sisävarpaan pituudesta. Ääni tunnusomainen, pulputtava, kuin tyhjää pulloa upotettaisiin veteen.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Lienee yleinen rehevissä vesissä, järvissä ja lammikoissa. Kartoitus tehtiin kantakaupungin ja Aitolahden alueella vuosina 2010–2011, jolloin sitä löytyi runsaasti kolmesta järvestä: Iidesjärvestä (monissa paikoin järven ranta-alueella), Härmälän Vähäjärvestä, Alasjärvestä sekä Alasjärven ja Toritunjärven välisestä lammikosta. Pikkulammikoista sitä ei havaittu. Teiskosta laji tunnetaan myös ainakin Nuorajärvestä, Nuutilanlahdesta, Kintulammen virkistysalueelta ja Pehkusuoontieltä.

Tehtävän kartoituksen myötä lajin levinneisyyskuva selkiytyy. Kohdekortit 6, 7 ja 64.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Peruskartoitus lajin esiintymisestä tehdään kolmessa osassa: Kantakaupungin ja Aitolahden kartoitukset tehtiin vuosina 2010–2011. Vuosina 2012–2013 tehdään Teiskon kartoitus. Lajin elinalueet on otettava huomioon maankäytön suunnittelussa.

LUMMELAMPIKORENTO

Leucorrhinia caudalis IVa, LC

Kuvaus: Keskikokoinen korento. Tunnusomaisia lajille ovat valkoiset perälisäkkeet, takaruumiin kapean keilamainen muoto ja päältä valkoiset, alta mustat (koiras) tai mustat (naaras ja nuori koiras) siipitiplät. Harvinainen, tavataan yleensä seisovissa vesissä, joissa on kelluslehtistä kasvillisuutta, kuten lumpeita ja ulpukoita. Rauhoitettu. Kuva sivulla 128.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Löydetty vuonna 1999 Vuoreksen Koukkujärven pohjoispäästä. Ei etsitty myöhemmin. Kohdekortti 28.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Nykytila kartoitetaan vuonna 2012. Koska laji on voimakkaasti järveen sidonnainen, ei muita toimenpiteitä tarvittane.

TÄPLÄLAMPIKORENTO

Leucorrhinia pectoralis II, IVa, LC

Kuvaus: Keskikokoinen korento. Koiras on helppo tuntea takaruumiin 7. jaokkeen kirkkaankeltaisesta täplästä. Yläpuolen muutkin täplät ovat suuria ja leveitä. Muuten koiras on musta, punaisin kirjailuin. Harvinainen ja rauhoitettu, rehevien elinympäristöjen laji, ”lintujärvillä” tai lammikoissa, joissa runsas vesi- ja rantakasvillisuus. Kuva sivulla 27.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Valokuvattu kesäkuussa 2011 Iidesjärven itäpään luhtaniityltä, 1 yksilö. Syksyllä arvioitiin lajin mahdollisia esiintymisalueita järvellä valmisteilla olevaa osayleiskaavaa varten. Valtaosa järven rantavyöhykkeestä on potentiaalista esiintymisaluetta (Piirainen 2012). Kohdekortti 6.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Iidesjärven populaation nykytila kartoitettiin vuonna 2012, jolloin havaittiin kolme yksilöä.

KUVA ARI JOKINEN

Koivuhiiren esiintymisestä Tampereella tiedetään vähän, mutta joitakin kertoja niitä on löydetty pöllöjen ruokavarastoista mm. Hervannassa ja Teiskossa.

KUVA ESA KORKEAMAKI

Lummelampikorento (IVa, LC).

KUVA ESA KORKEAMAKI

Sirolampikorento (IVa, LC).

SIROLAMPIKORENTO

Leucorrhinia albifrons IVa, LC

Kuvaus: Keskikokoinen tai pienehkö korento. Helpohko tuntee: takaruumis lähes musta, tyvi siniharmaa, naama valkoinen. Takaruumis vain lievästi kärjestään leventynyt. Melko yleinen, etelä-Suomessa. Asustaa suolammilla, järvenlahdissa yms. seisovissa vesissä tai hitaasti virtaavissa vesissä. Saalistaa myös järvi-alueiden ulkopuolella. Rauhoitettu.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Nykytilasta ei ole varmoja tietoja, mutta ei liene harvinainen esim. Teiskon järvillä.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Kantakaupungin nykytila kartoitetaan vuosina 2013–2014.

JÄTTISUKELTAJA

Dytiscus latissimus II, IVa, LC

Kuvaus: Vedessä elävä iso kovakuoriainen, kasvaa yli nelisenttiseksi. Väri on tumman vihertävän ruskea ja selkäkilpeä kiertyä keltainen reunus. Takajalat ovat airomaiset. Lentää myös hyvin. Melko harvinainen, etelästä Pohjois-Pohjanmaalle asti (Valtonen 1995).

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Vain vanhoja tietoja lajista, nykyesiintyminen epäselvä.

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Selvitetään vanhojen näytetietojen löytöpaikat ja etsitään lajia näiltä paikoilta.

ISOLAMPISUKELTAJA

Graphoderus bilineatus II, IVa, LC.

Kuvaus: Vedessä elävä kovakuoriainen, n. 15 mm pitkä, leveähkö, niskassa kaksi kapeaa mustaa ja kaksi leveää kellanruskeaa vaakaraitaa. Sen perä on etuosaa leveämpi. Elää rehevissä vesistöissä.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Nykytila epäselvä. Tavattu 2000-luvun alussa useana vuonna Aitolahden Sorilanjoesta (Paakasuo 2009).

Tulevat toimenpiteet: Lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Nykytila Sorilanjoessa selvitetään.

HAJUHEINÄ *Cinna latifolia* II, IVb, NT, vas

Kuvaus: Isokokoinen, monivuotinen heinä. Röyhy nuokkuva, pitkä, tähkylät hyvin lyhytvihneisiä. Lehdet pitkät, leveät, karheat. Hyväntuoksuinen. Kasvaa louhikkoisissa purovarsilehdoissa.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Harvinainen. Kolme esiintymispaikkaa on Ikuri–Kalkun alueella,

Aitovuorella ja Multisillassa on yksi esiintymä (Kääntönen & Lainamo 2007). Lisäksi Ikurissa on yksi paikka, joka on tarkistettava (viimeinen havainto vuodelta 1999 ja sen jälkeen etsitty tulokset). Ikuri–Kalkun alueella ympäristökeskus antoi luvan runsaimman esiintymän hävittämiselle Tampereen läntisen kehätien tieltä. Kohdekortit 2, 3, 8 ja 16.

Tulevat toimenpiteet: Jäljellä olevia esiintymiä tarkkailaan 10 vuoden välein. Multisillan ja Ikuri–Kalkun esiintymistä muodostetaan suojelualue. Tutkitaan myös Aitovuoren esiintymän suojelun mahdollisuuksia.

TIKANKONTTI

Cyripedium calceolus II, IVb, NT

Kuvaus: Isokokoinen, isokukkainen kämmeikka, jonka lehdet leveät, kielomaiset, kukka iso, kehälehdet kapeat, kierteiset, ruskeat, huuli iso, syvän kovera, syylinkimäinen, keltainen. Kasvaa harvinaisena lehdossa ja lehtokorvissa, kalkinvaatija.

Esiintyminen ja nykytila Tampereella: Kasvaa vain yhdessä paikassa, Teiskon Viitapohjan Majakedossa., emäksisten kivilajien liuskevyyhykkeellä. Yksilömääriä on seurattu vuosittain vuodesta 2003 lähtien. Laji kasvaa kolmessa hyvin lähekkäisessä paikassa kallionaluskuusikossa. Maanomistaja rakensi alueen ympäril-

le suljetun aitauksen, jonka jälkeen alueelle on pääsyt vain maanomistajan luvalla. Alueelle perustettiin 0,43 ha:n luonnonsuojelualue vuonna 1991.

Tulevat toimenpiteet: Esiintymä on luonnonsuojelualueella. Esiintymän tilaa ja kuntoa seurataan vuosittain. Tarvittaessa puustoa poistetaan varjostuksen vähentämiseksi.

LIETETATAR

Persicaria foliosa II, IVb, EN, vas

Kuvaus: Rentovartinen, vihreä tai punertava laji, lehdet ruodittomia, tasasoukkia. Tähtä on harsu, lehdekäs, punertava. Kasvaa järvien tulvaisilla hiekka- ja liejuranhoilla, usein matalassa vedessä. Kuvattu tietelle uutena Suomesta vuonna 1901.

Esiintymät ja nykytila Tampereella: Esiintymät ja nykytila Tampereella: Vuosittainen vaihtelu suurta johtuen veden korkeuden vaihtelusta ja lieterantojen paljastumisesta. Vuoden 2000 tehtyjen kartoitusten (Tapio Lahtonen) perusteella nykyesiintymiä oli vajaat kymmenen, joista useimmat olivat niukkoja. Vain kolmel-

KUVA LASSE KOSKINEN

Lietetatar (II, IVb, EN, vas).

la alueella se todettiin melko runsaaksi: Sorilanjoen Kulkkaan laidunrannalla, Teiskon Pohjankapeessa Näsijärven Haapalahden ja Kapeenlahden laidunrannoilla (Natura-alueita). Kantakaupungista on lisäksi 2000-luvun alussa tehty melko runsas löytö (Lentävaniemen Suomensaari), mutta lajia ei enää vuosina 2010–2011 tavattu (vuonna 2009 hyvin niukasti). Lajilla on siemenpankki ja alhaisen vedenkorkeuden vallitessa esiintymiä voi epäilemättä löytyä lisää paljastuneilta rantalietteililtä. Vuonna 2010 tehdyissä kartoituksissa Sorilanjoen esiintymä todettiin olemassa olevaksi, mutta niukaksi. Vuonna 2011 sitä ei tavattu. Lajia ei havaittu vuosina 2009–2011 myöskään Haapalahdesta. Sen sijaan Teiskon Pohjankapeen lietteisellä rannalla laji oli myös vuonna 2012 hyvin runsas. Kohdekortti 67.

Tulevat toimenpiteet: Kaksi kasvupaikoista sijaitsee Natura-alueella. Seuranta jatketaan otollisina vuosina. Näsijärven säännöstely voi vaikuttaa esiintymiin, jolloin seuranta on syytä jatkaa.

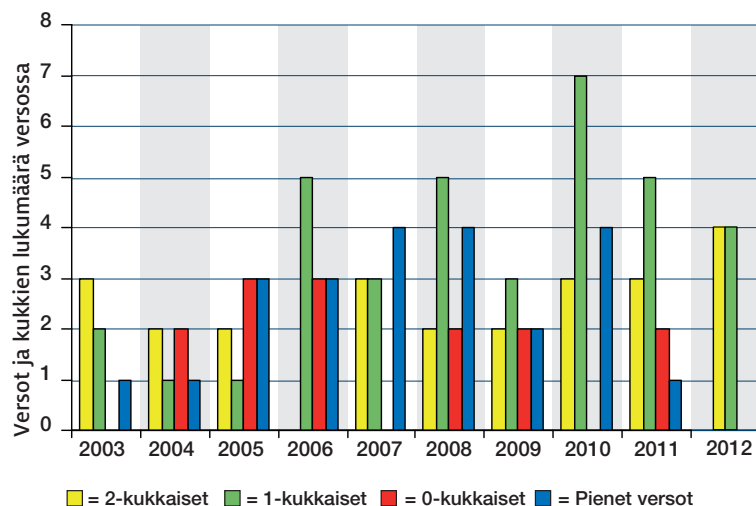
TIETOKORTTI Esimerkki seurannasta

KUVA LASSE KOSKINEN

Teiskon Viitapohjasta löydettiin harvinaisen tikankontti-orkidean esiintymä vuonna 1975. Löytötilanteessa esiintymä käsitti 18 versoa. Kasvupaikan tultua tunnetuksi siitä muodostettiin luonnonsuojelualue vuonna 1991. Esiintymä taantui selvästi edustalla olevan pellon metsityttyä umpeen. Myös ilmeisesti paikan saaman julkisuuden vuoksi maaston kuluminen saattoi vaikuttaa versoihin ja kukintaan epäsuotuisasti. Laji lakkasi kukkimasta vuosituuhannen vaihteessa paikan umpeuduttua. Puuston harvennus vuonna 2002 vaikutti nopeasti: versot alkoivat jälleen kukkia ja vuodesta 2003 kasvuston kehitystä on seurattu tarkasti. Vuosi vuodelta kukkien määrä on lisääntynyt hitaasti mutta varmasti. Versojen uudistuminen on myös ollut hidasta.

Tikankontin versot ja kukallisuus Teiskon Majakedossa 2003–2012

13. Toimenpideohjeistus luonnonsuojeluohjelman kohteille

Kohde nro	Nimi	Pinta-ala, ha	Suojelun tapa	Tyyppi	Rauhoituksen aikataulu	Hoidon laatu	Rakenteet	Seurattava kohde	Seuranta-väli (v)
1	Nokia, Hevoshaka	8	Luonnonsuojelulaki	Lehto	2013	Mahdollinen raivaus lehtokieloesiintymässä	Polkujen kunnostus, pitkospuut, opastaulut	Lehtokielo	10
2	Ikuri, Leppioja	1,42	Luonnonsuojelulaki	Kasvikohde	2013		Merkintä	Hajuheinä	10
3	Ikuri, Juhansuon puronvarret	0,2	Luonnonsuojelulaki	Kasvikohde	2014		Merkintä	Hajuheinä	10
4	Villilänsaari	6,29	Luonnonsuojelulaki	Lehto	2013		Merkintä, opastaulut, polun kunnostus	Linnusto, korokoi	10
5	Järvensivun ratavarret	2,65	Luonnonsuojelulaki	Hyönteiskohde	2015	Mahdollinen raivaus	Merkintä	Ahdeyökkönen	5
6	Iidesjärvi	90,92	Luonnonsuojelulaki	Lintujärvi	2013	Raivaus, laidunnus, luontopolun ylläpitäminen	Reititys, merkintä, pitkospuut, lintutorni	Mäkihiikoi, täplälampikorento, linnusto	5-10
7	Härmälän Vähäjärvi	8,02	Luonnonsuojelulaki	Kosteikko	2017		Pitkospuut, lintutorni	Linnusto	10
8	Peltolampi-Pärrinkosken Is-alueet	2,48	Luonnonsuojelulaki	Kasvikohde	2013		Merkintä	Hajuheinä	10
9	Hupakonojanpuisto, Myllyoja	9,54	Luonnonsuojelulaki	Hyönteiskohde	2017		Merkintä	Pirkanpalkonen, räme kylmänperhonen	10
10	Makkarajärvi-Viitastenperä	83,48	Luonnonsuojelulaki	Vanha metsä	2015		Merkintä, opastaulut	Sammallajisto	10

KUVA HARRI BULONEN

Härmälän Vähäjärven pitkospuut kaipaavat uusimista ja huoltoa.

KUVA PASTI PÄIVÄRIINNE

Näätäsuolla parannetaan tummaverkkoperhosen elinolosuhteita niittämällä.

Kohde nro	Nimi	Pinta-ala , ha	Suojelun tapa	Tyyppi	Rauhoituksen aikataulu	Hoidon laatu	Rakenteet	Seurattava kohde	Seuranta-väli (v)
11	Veisu, Pehkusuo	3,77	Luonnon-suojelulaki	Suokohde	2015		Pitkospuut		
12	Pappila, Sikosuo, Kirviälänmäki	0,77	Luonnon-suojelulaki	Kasvikohde	2016		Merkintä	Jänönsalaatti, soikkokaksikko	10
13	Kauppi, Niihama, Lahnakallio	7,81	Luonnon-suojelulaki	Lehto	2015		Merkintä	Lehtoneidonvaippa	10
14	Petäjässuo	6,11	Luonnon-suojelulaki	Suokohde	2019		Pitkospuut, merkintä		
15	Halimasjärven luonnon-suojelulueen laajennus	20,38	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2013		Reititys, merkintä		
16	Kumpula, Aitovuoren louhikkorotko	1,59	Luonnon-suojelulaki	Kasvikohde	2016		Merkintä	Hajuheinä	10
17	Näätäsuu	3,25	Luonnon-suojelulaki	Hyönteiskohde	2013	Niitto, raivaus	Merkintä	Tummaverkkoperhonen	1
18	Koikansuo	5,72	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2016		Merkintä		
19	Aitolahti, Korvenvuori	4,08	Luonnon-suojelulaki	Kasvikohde	2017		Merkintä	Korpisorsimo	10
20	Teisko, Paalijärventie, Holma	13,2	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2013		Reititys, merkintä	Soikkokaksikko	10
21	Kintulammin alue	554,9	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2014		Reititys, merkintä, opastaulut, nuotiopaikat	Herttakaksikko	10
22	Teisko, Pikkuhaka	26,3	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2018		Reititys, merkintä, opastaulut	Lehtoneidonvaippa	10
23	Nalli	19,5	Luonnon-suojelulaki	Vanha metsä	2018		Merkintä		
24	Teisko, Velaatta, Ala-Pirttijärvi, Nevalanlahti	0,07	Luonnon-suojelulaki	Kasvikohde	2020		Merkintä	Hoikkavilla	10
25	Jylhänperä	3,68	Luonnon-suojelulaki	Puronvarsi-lehto	2020		Reititys, merkintä	Mesipillikäpää	1
26	Pättiniemenpuisto	1,13	Luonnon-suojelulaki	Lehto	2018	Roskaantumisen esto	Reititys, merkintä	Nuijasarvisieni	1
27	Särkijärvi, Lahdenperä	10,06	Luonnon-suojelulaki	Lehto	2016		Merkintä	Korpinurmikka, korpisorsimo	10
27	Särkijärvi, Lahdenperä, muut alueet	2,76	Kaavamerkintä	Lehto					10
28	Koukkujärven tervaleppäkorpi	1,75	Luonnon-suojelulaki	Tervaleppäkorpi	2014		Merkintä		

LIITE 13. TOIMENPIDEOHJEISTUS LUONNONSUOJELUOHJELMAN KOHTEILLE

Kohde nro	Nimi	Pinta-ala, ha	Suojelun tapa	Tyyppi	Rauhoituksen aikataulu	Hoidon laatu	Rakenteet	Seurattava kohde	Seuranta-väli (v)
28	Koukkujärven muu alue	6,56	Kaava-merkintä	Hyönteiskohde				Lummelampikorento	10
29	Pitkäahde	18,34	Luonnon-suojelulaki	Lehto	2019		Merkintä	Koivuhiiri, korpinurmikka	10
30	Aitolahti, kirkon notko	0,96	Luonnon-suojelulaki	Lehto	2016		Merkintä		
31	Kallionpää	6,2	Luonnon-suojelulaki	Suokohde	2017		Merkintä	Vaivero	20
31	Kallionpää, muu alue	12,7	Arvometsä	Vanha metsä					
32	Ylöjärvi, Horha	1,1	Hoito	Kasvikohde		Raivaus		Kangasajuruoho, pikkuperhoset	10
33	Pyhäjärven ranta	3,04	Kaava-merkintä	Lehto		Puuston raivaus kynäjalavan hyväksi	-	Kynäjalava	15
34	Simolankatu 71	0,12	Kaava-merkintä	Kasvikohde		Raivaus tarpeen mukaan	-	Hentokiurunkannus	10
35	Epilänharju	30,09	Kaava-merkintä	Kasvikohde		Kulumisen estäminen	Reititys	Sarjatalvikki	10
36	Pohtola, Lintulampi	4,08	Kaava-merkintä	Kosteikko		Jättipalsamin leviämisen esto	Pitkospuut	Suovalkku	10
37	Pispalan paahderinteet	0,69	Hoito	Hyönteiskohde		Raivaus		Hyönteislajisto	10
38	Tahmela, Tahmelan lähde ja Lorisevanpuisto	1,2	Kaava-merkintä	Hyönteiskohde				Kynäjalava	15
39	Kauppi, vesitornin alue	5,13	Hoito	Hyönteiskohde		Metsänkäsittely kuultomittarille edulliseksi		Kuultomittari	10
40	Kauppi, Tuomikallio	4,11	Kaava-merkintä	Kalliokohde				Kalliohatikka	10
41	Kalevankangas	5,79	Kaava-merkintä	Hyönteiskohde				Oliivineilikkayökkönen	10
42	Rantaperkiö	9,17	Kaava-merkintä	Lehto			Luontopolku	Kynäjalava	15
43	Korvenojanpuisto	0,18	Kaava-merkintä	Kasvikohde				Kaislasara	10
44	Rajämäki	5,82	Kaava-merkintä	Lehto					
45	Särkijärvi, Leppänen	7,21	Kaava-merkintä	Lehto				Valkorihmakääpä	10
46	Rimminkorpi	2,34	Kaava-merkintä	Tervaleppäkorpi		Kuusitaimikon poisto	Pitkospuut		

Kohde nro	Nimi	Pinta-ala, ha	Suojelun tapa	Tyyppi	Rauhoituksen aikataulu	Hoidon laatu	Rakenteet	Seurattava kohde	Seuranta-väli (v)
47	Pilkkausenharju	11,69	Kaava-merkintä	Lehto		Hirvenkellopaikan raivaus		Hirvenkello	6
48	Suolijärven länsiranta	5,04	Arvometsä	Lehto				Korpinurmikka	10
49	Vormiston Myllyoja	1,43	Kaava-merkintä	Hyönteiskohde				Vesihyönteislajisto	10
50	Hervantajärven luoteispuoli	22,11	Kaava-merkintä	Vanha metsä				Linnusto	10
51	Hallila, Lukonlahden ja Lahdesjärven välinen metsä	6,97	Kaava-merkintä	Vanha metsä				Rusokantokääpä	10
52	Aakkulanharju	5,12	Kaava-merkintä	Hyönteiskohde				Saunionoidanlukko, viheryökkönen	1-10
53	Haihara	0,63	Hoito	Kasvikohde		Niitto, raivaus	Merkintä	Korpinurmikka, nurmikkaristeymä	5
54	Hikivuori	1,44	Kaava-merkintä	Kasvikohde				Kolokärpänsammal	5
55	Levonmäki	8,09	Arvometsä	Lehto					
56	Kaukaniemi	3,77	Hoito	Hyönteiskohde		Raivaus		Niinijäärä, lehmuksenoksjäärä, kuoppajänönkorva	1-10
57	Länkiniitynmäki	3,39	Kaava-merkintä	Lehto				Soikkokaksikko	10
58	Soukonvuoren pohjoispuolinen alue	33,12	Arvometsä	Vanha metsä		Raivaus tarvittaessa		Tylppähampaspoimulehti	5
59	Kenkirajanpuisto	5,14	Kaava-merkintä	Kasvikohde		Pensaikon raivaus		Sammakonkello	10
60	Kumpula, Ojala	16,2	Arvometsä	Vanha metsä				Liito-orava	5
61	Tiikonojan keto	0,04	Hoito	Kasvikohde		Niitto, pensaiden poisto		Ahonoidanlukko	1
62	Tiikonojan varsi	0,53	Metsälaki	Kasvikohde				Korpisorsimo, kaislasara	10
63	Iso-Murron haka	0,96	Hoito	Kasvikohde		Niitto, raivaus		Ketokatkeru, ahosilmäruoho, ahokirkiruoho	1
64	Nuutilanlahti	37,46	Kaava-merkintä	Lintujärvi				Linnusto	10
65	Ylä-Pirttijärvi, itä	3,22	Arvometsä	Vanha metsä				Harajuuri, hentosara, pohjansirkku	10
66	Keskisen Pirttijärven rantametsät	10,51	Arvometsä	Vanha metsä					
67	Kapee, Niemi- ja Ala-Kapee	0,57	Natura-kohde	Kasvikohde		Laidunnus		Lietetatar	1

KASVILAJISTO

Aarnisammal *Schistotega pennata*
Ahokirkiruoho *Gymnadenia conopsea*
Ahokissankäpälä *Antennaria dioica*
Ahonoidanlukko *Botrychium multifidum*
Ahosilmäruoho *Euphrasia rostkoviana* ssp. *fennica*
Etelänpalmikkosammal *Hypnum imponens*
Haisukurjenpolvi *Geranium robertianum*
Hajuheinä *Cinna latifolia*
Hanhenpaju *Salix repens*
Harajuuri *Corallorrhiza trifida*
Harjuhäränsilmä *Hypochaeris maculata*
Harjumasmalo *Anthyllis vulneraria* ssp. *fennica*
Harjusormisara *Carex pallens*
Harmaaleppä *Alnus incana*
Harmaapaimulehti *Alchemilla glaucescens*
Harmio *Berteroa incana*

Haurasloikko *Cystopteris fragilis*
Hentokiurunkannus *Corydalis intermedia*
Hentosara *Carex disperma*
Hentosuolake *Triglochin palustre*
Hernesara *Carex viridula*
Herttakaksikko *Listera cordata*
Hetekaali *Montia fontana*
Hietaorvokki *Viola rupestris*
Hiirenhätä *Myosurus minimus*
Hirvenkello *Campanula cervicaria*
Hoikkavilla *Eriophorum gracile*
Humala *Humulus lupulus*
Isoalvejuuri *Dryopteris expansa*
Isokarpalo *Vaccinium oxycoccus*
Isolimaska *Spirodela polyrrhiza*
Isovesirikko *Elatine alsinastrum*

Jalkasara *Carex pediformis*
Juolukkapaju *Salix myrtilloides*
Juurtosara *Carex chordorrhiza*
Jäkki *Nardus stricta*
Jänönapila *Trifolium arvense*
Jänönsalaatti *Mycelis muralis*
Jättipalsami *Impatiens glandulifera*
Kaiheorvokki *Viola selkirkii*
Kaislasara *Carex rhynchophysa*
Kalliohatikka *Spergula morisonii*
Kalliokieli *Polygonatum multiflorum*
Kalliokärpänsammal *Rhabdoweisia fugax*
Kalmojuuri *Acorus calamus*
Kalvashiippasammal *Orthotrichum pallens*
Kanervisara *Carex ericetorum*
Kangasajuruoho *Thymus serpyllum*

KUVA LASSE KOSONEN

Harajuuri (RT).

KUVA LASSE KOSONEN

Hajuheinä (II, IVb, NT, vas).

KUVA LASSE KOSONEN

Kangasajuruoho (NT).

Kangaskorte *Equisetum hyemale*
Kapealehtipaju *Salix rosmarinifolia*
Karvakiviyrtti *Woodsia alpina*
Karvalehti *Ceratophyllum demersum*
Karvaskallioinen *Erigeron acre*
Kaukasianjättiputki *Heracleum mantegazzianum*
Kellotalvikki *Pyrola media*
Kelta-apila *Trifolium aureum*
Keltamaite *Lotus corniculatus*
Keltanokitkerö *Picris hieracioides*
Keltasara *Carex flava*
Keltasauramo *Anthemis tinctoria*
Keltatalvikki *Pyrola chlorantha*
Keltavuokko *Anemone ranunculoides*
Keltaängelmä *Thalictrum flavum*
Kenttätyräkki *Euphorbia esula*
Keräpääpoimulehti *Alchemilla glomerulans*
Ketokatkerö *Gentianaella campestris*

Ketokaunokki *Centaurea scabiosa*
Ketokeltto *Crepis tectorum*
Ketomaruna *Artemisia campestris*
Ketoneilikka *Dianthus deltoides*
Ketonoidanlukko *Botrychium lunaria*
Ketotädyke *Veronica arvensis*
Kevätesikko *Primula veris*
Kevätlehtoleinkki *Ranunculus fallax*
Kevätlinnunherne *Lathyrus vernus*
Kevätlinnunsilmä *Chrysosplenium alternifolium*
Kevättädyke *Veronica verna*
Kierumatara *Galium aparine*
Koiranheisi *Viburnum opulus*
Koiranvehniö *Elymus caninus*
Kolokärpänsammal *Rhabdoweisia crispata*
Komealupiini *Lupinus polyphyllus*
Korpialvejuuri *Dryopteris cristata*
Korpinurmikka *Poa remota*

Korpiorvokki *Viola epipsila*
Korpisorsimo *Glyceria lithuanica*
Kotkansiipi *Matteuccia struthiopteris*
Kullero *Trollius europaeus*
Kumina *Carum carvi*
Kyläkellukka *Geum urbanum*
Kynäjalava *Ulmus laevis*
Lapinvesitähti *Callitriche hamulata*
Lehtoakileija *Aquilegia vulgaris*
Lehtoarho *Moehringia trinervia*
Lehtoimikkä *Pulmonaria obscura*
Lehtokielo *Polygonatum multiflorum*
Lehtokorte *Equisetum pratense*
Lehtokuusama *Lonicera xylosteum*
Lehtoleinikki *Ranunculus cassubicus*
Lehtomatara *Galium triflorum*
Lehtoneidonvaippa *Epipactis helleborine*
Lehtonokkasammal *Eurhynchium angustirete*

KUVALASSE KOSKONEN

Lehtoneidonvaippa (®).

Keltavuokko.

KUVA HARRI SUONEN

Kynäjalava (VU).

KUVA HARRI SUONEN

Lehto-orvokki *Viola mirabilis*
Lehtopalsami *Impatiens noli-tangere*
Lehtopähkämö *Stachys sylvatica*
Lehtotähtimö *Stellaria nemorum*
Lettovilla *Eriophorum latifolium*
Leväkkö *Scheuchzeria palustris*
Liereäsara *Carex diandra*
Lietetatar *Persicaria foliosa*
Luhtakastikka *Calamagrostis neglecta*
Luhtakuusio *Pedicularis palustris*
Lähdetähtimö *Stellaria alsine*
Maariankämmeikkä *Dactylorhiza maculata*
Mali *Artemisia absinthium*
Metsäapila *Trifolium medium*
Metsälehmus *Tilia cordata*
Metsämaarianheinä *Hierochloe australis*

Metsänätkelmä *Lathyrus silvaticus*
Metsäruusu *Rosa majalis*
Mustakonna-marja *Actaea spicata*
Mäkiarho *Arenaria serpyllifolia*
Mäkilehtoluste *Brachypodium pinnatum*
Mäkitervakko *Lychnis viscaria*
Mäkirivilä *Vicia tetrasperma*
Mäntykukka *Monotropa hypopitys*
Mätässara *Carex caespitosa*
Neidonkieli *Echium vulgare*
Nevaimarre *Thelypteris palustris*
Nuijasara *Carex buxbaumii*
Nuokkukohokki *Silene nutans*
Nuppihuopasammal *Aulacomnium androgynum*
Nurmitatar *Polygonum viviparum*
Näsiä *Daphne mezereum*

Pallopäärahkasammal *Sphagnum wulfianum*
Palsamipihta *Abies balsamea*
Peltokierto *Convolvulus arvensis*
Peltosauramo *Anthemis arvensis*
Persianjättiputki *Heracleum persicum*
Pikkutakiainen *Arctium minus*
Pikkuvita *Potamogeton bertcholdii*
Piuru *Scholochloa festucacea*
Pohjanketunlieko *Huperzia selago ssp. arctica*
Pohjanpaju *Salix lapponum*
Poimuvita *Potamogeton crispus*
Puistonurmikka *Poa chaixii*
Punaherukka *Ribes rubrum*
Purolitukka *Cardamine amara*
Pökkyruoho *Arabis glabra*
Rantalemmikki *Myosotis laxa*

KUVA LASSE KOSONEN

Nuijasara (RT).

KUVA LASSE KOSONEN

Sarjatalvikki (NT).

Rantaminttu *Mentha arvensis*
Rantayrtti *Lycopus europaea*
Rentovihvilä *Juncus bulbosus*
Riippasara *Carex magellanica*
Rimpivihvilä *Juncus stygius*
Ristilimaska *Lemna trisulca*
Rohtoraunioyrtti *Symphytum officinale*
Ruotsinpitkäpalko *Arabis suecica*
Saksankirveli *Myrrhis odorata*
Sammakonkello *Campanula aparinoides*
Sarjatalvikki *Chimaphila umbellata*
Saunionoidanlukko *Botrychium matricariifolium*
Sembrämänty *Pinus cembra*
Sepiväpeippi *Lamium amplexicaule*
Siniheinä *Molinia coerulea*
Sinivuokko *Hepatica nobilis*
Soikkokaksikko *Listera ovata*

Soreahiirenporras *Athyrium filix-femina*
Soukkalehväsammal *Mnium hornum*
Suokukka *Andromeda polifolia*
Suonikielisammal *Diplophyllum albicans*
Suopunakämmekkä *Dactylorhiza incarnata*
Suovalkku *Hammarbya paludosa*
Tammi *Quercus robur*
Tervaleppä *Alnus glutinosa*
Tesma *Milium effusum*
Tesmayrtti *Adoxa moschatellina*
Tihkutierasammal *Racomitrium aquaticum*
Tummaraunioinen *Asplenium trichomanes*
Tuomi *Prunus padus*
Tylppähannaspoimulehti *Alchemilla samuelssonii*
Tylppälehtihierakka *Rumex obtusifolius*
Tähtisara *Carex stellaris*
Ukkomansikka *Fragaria moschata*

Vaivero *Chamaedaphne calyculata*
Valkolehdokki *Platanthera bifolia*
Valkopiippo *Luzula luzuloides*
Valkopiirtoheinä *Rhynchospora alba*
Valkovuokko *Anemone nemorosa*
Varjolilja *Lilium martagon*
Varstasara *Carex pseudocyperus*
Vata *Myosoton aquaticum*
Velholehti *Circaea alpina*
Vesinenätti *Rorippa amphibia*
Viherjäsenruoho *Scleranthus annuus*
Villapäälluikka *Trichophorum alpinum*
Vilukko *Parnassia palustris*
Äimäsara *Carex dioica*

KUVA LASSE KOSONEN

Valkolehdokki (®).

KUVA LASSE KOSONEN

Sammakonkello.

KUVA LASSE KOSONEN

Vaivero.

HYÖNTEISLAJISTO

Anotylus insecatus-**lyhytsiipinen**
Ceutorhynchus sulcicollis-**kärsäkäs**
Depressaria silesiaca-**lattakoi**
Elachista compsa-**heinäko**
Hydroporus neglectus-**kovakuoriainen**
Lepiseodina rotschildii-**perhossääski**
Metalimnobia charlesi-**pikkuvaaksiainen**
Pneumia bugeciana- **perhossääski**
Aaltopikkumittari *Eupithecia expallidata*
Aaltoritariyökkönen *Catocala sponsa*
Ahdeyökkönen *Athetis gluteosa*
Hammasyökkönen *Phlogophora meticulosa*
Ajuruohosulkanen *Merrifieldia leucodactyla*
Helmikkähitukoi *Elachista compsa*
Hopeapajukeulakoi *Gelechia cuneatella*
Idänniityperhonen *Coenonympha glycerion*
Isoharmiökärsäkäs *Ceutorhynchus puncticollis*
Isosittiäinen *Geotrupes stercorarius*
Kaarnajäärä *Nothorhina punctata*
Kannusruohoyökkönen *Calophasia lunula*

Kirjomaayökkönen.

KUVA TERO PIIRAINEN

Keisarilyhytsiipi *Staphylinus caesareus*
Keisarinviitta *Argynnis paphia*
Ketokultasiipi *Lycaena hippothoe*
Kirjomaayökkönen *Opigena polygona*
Kohokkipikkumittari *Eupithecia venosata*
Konnanmarjamittari *Eupithecia actaeata*
Korokoi *Elatobia fuliginosella*
Kuningaskirvari *Doros profuges*
Kuultomittari *Malacodea regelaria*
Laidunmantukuntikas *Philonthus parvicornis*
Laiduntadelaakanen *Agrolocha pliginskii*
Laikkutylyppö *Atholus bimaculatus*
Lehmusenoksjäärä *Exocentrus lusitanus*
Liekokurekiittäjäinen *Agonum mannerheimii*
Litukkasurviaisikoi *Cauchas rufimitrella*
Lummelampikorento *Leucorrhinia caudalis*
Lähdeparvikirsikäs *Erioptera pederi*
Mansikkakirjosiipi *Pyrgus malvae*
Metsäkurokärpänen *Sphegina clunipes*
Metsäpohjanmittari *Entephria caesiata*
Mäkihiihikoi *Anacampsis fuscella*
Niinijäärä *Stenostola dubia*
Oliivineilikayökkönen *Hadena albimacula*
Palsamikenttämittari *Xanthorhoe biriviata*
Pensasmittari *Macaria loricaria*
Pilliyökkönen *Arenostola phragmiditis*
Pirkanpalkonen *Oxyethira tamperensis*
Pohjankuutäplä *Cosmotricha globulina*
Punemittari *Lythria cruentaria*
Purolouhekas *Rhyacophila fasciata*
Pursukääpiökoi *Stigmella lediella*
Pyörörutavesiäinen *Anacaena globulus*
Pörrölyhytsiipi *Dinothenarus pubescens*
Rimpiniidekäs *Agrypnia picta*
Rimpiputkisirvikäs *Limnephilus diphyes*
Ruskopikkumittari *Eupithecia sinuosaria*
Rämeheinäkoisa *Pediasia truncatella*

Rämekylmänperhonen *Oeneis jutta*
Räme pussikoi *Coleophora obscuripalpella*
Sittaukkotylyppö *Hister funestus*
Suomenpikkumittari *Eupithecia groenblomi*
Suonokiperhonen *Erebia embla*
Synkkälätikka *Aradus erosus*
Sysiharjakas *Wormaldia subnigra*
Timjamijätäjäko *Scrobipalpa artemisiella*
Tummasienikoi *Nemapogon wolffiiellus*
Tummaverkkoperhonen *Melitea diamina*
Tuominopsasiipi *Satyrium pruni*
Täplälampikorento *Leucorrhinia pectoralis*
Ujonorokirsikäs *Neolimnomyia batava*
Vaahterayökkönen *Acronicta aceris*
Vaaleaharmoyökkönen *Xestia sincera*
Vajayökkönen *Standfussiana simulans*
Vasamamittari *Rheumaptera subhastata*
Verkkomittari *Eustroma reticulatum*
Viiruvihviläpussikoi *Coleophora taeniipennella*
Viheryökkönen *Calamia tridens*
Vyöneilikayökkönen *Hadena compta*

Vyöneilikayökkönen.

KUVA TERO PIIRAINEN

LINTULAJISTO

Härkälintu.

Pikkusieppo.

Mehiläishaukka.

Haapana *Anas penelope*
Harmaapäätikka *Picus canus*
Heinätavi *Anas querquedula*
Helmipöllö *Aegolius funereus*
Hiirihaukka *Buteo buteo*
Härkälintu *Podiceps grisegena*
Idänuunilintu *Phylloscopus trochiloides*
Jouhisorsa *Anas acuta*
Kaakkuri *Gavia stellata*
Kanahaukka *Accipiter gentilis*
Kaulushaikara *Botaurus stellaris*
Kuhankeittäjä *Oriolus oriolus*
Kultarinta *Hippolais icterina*
Kurki *Grus grus*
Lapasorsa *Anas clypeata*
Lapintiira *Sterna paradisaea*
Laulujoutsen *Cygnus cygnus*
Lehtopöllö *Strix aluco*
Liejukana *Gallinula chloropus*
Luhtahuitti *Porzana porzana*
Mehiläishaukka *Pernis apivorus*
Metso *Tetrao urogallus*

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus*
Mustapääkerttu *Sylvia atricapilla*
Naurulokki *Larus ridibundus*
Nokikana *Fulica atra*
Palokärki *Dryocopus martius*
Peukaloinen *Troglodytes troglodytes*
Pikkusieppo *Ficedula parva*
Pikkutikka *Dendrocopos minor*
Pohjansirkku *Emberiza rustica*
Pohjantikka *Picoides tridactylus*
Punasotka *Aythya ferina*
Punavarpunen *Carpodacus erythrinus*
Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus*
Pyy *Tetrastes bonasia*
Rantasipi *Actitis hypoleucos*
Ruskosuohaukka *Circus aeruginosus*
Satakieli *Luscinia luscinia*
Sinisorsa *Anas platyrhynchos*
Sirittäjä *Phylloscopus sibilatrix*
Tavi *Anas crecca*
Teeri *Tetrao tetrax*
Telkkä *Bucephala clangula*

Tukkasotka *Aythya fuligula*
Valkoselkätikka *Dendrocopos leucotos*
Varpushaukka *Accipiter nisus*
Varpuspöllö *Glaucidium passerinum*
Viirupöllö *Strix uralensis*

MUU ELÄINLAJISTO

Koivuhiiri *Sicista betulina*
Liito-orava *Pteromys volans*
Viitasammakko *Rana arvalis*

KUVA JOONAS GUSTAFSSON, gustafsson@ammakkolampi.net

SIENILAJISTO

Lepraria diffusa var *chrysodetoides*-**jauhejäkäliä**

Aurinkomalikka *Leucopaxillus subzonalis*

Haisumantumukula *Melanogaster ambiguus*

Harjasorakas *Gloiodon strigosus*

Himmeänahkajäkälä *Peltigera scabrosa*

Istukkakääpä *Rhodonja placenta*

Jalohelokka *Pholiota elegans*

Jauhojalkahapero *Russula farinipes*

Kantotatti *Buchwaldoboletus lignicola*

Karstajäkälä *Parmeliella triptophylla*

Karvakieli *Trichoglossum hirsutum*

Kelmutoukkio *Helicogloea lagerheimii*

Kermakarakääpä *Junghuhnia luteoalba*

Korallilaikkajäkälä *Pertusaria corallina*

Korokääpä *Oligoporus sericeomollis*

Koskikarvajäkälä *Epebe hispidula*

Kuoppajänönkorva *Otidea phlebophora*

Kuoriaisloisikka *Cordyceps entomorrhiza*

Käpäläkääpä *Anomoporia bombycina*

Lahohäiväkkä *Bolbitius reticulatus*

Lehtolohisieni *Laccaria amethystea*

Lepänkärpänsieni *Amanita friabilis*

Mesipillikääpä *Antrodia mellita*

Murutorvijäkälä *Cladonia caespiticia*

Männynkääpä *Phellinus pini*

Nuijasarvisieni *Xylaria polymorpha*

Oravuotikka *Asterodon ferruginosus*

Pallotinajäkälä *Stereocaulon pileatum*

Paloruostehelhta *Naucoria amarescens*

Piikkituhkelo *Lycoperdon echinatum*

Piirtojäkäliä *Graphis scripta*

Pikkuokajäkälä *Cetraria muricata*

Raidankeuhkojäkäliä *Lobaria pulmonaria*

Kalliokeuhkojäkäliä *Lobaria scrobiculata*

Rikkiorakas *Hydnellum geogenium*

Risumattalakki *Simocybe rubi*

Riukukääpä *Phellinus viticola*

Runkohytyvinokas *Hohenbuehelia atrocoerulea*

Ruostekääpä *Phellinus ferrugineofuscus*

Ruskokesijäkälä *Leptogium gelatinosum*

Rusokantokääpä *Fomitopsis rosea*

Rusokääpä *Pycnoporellus fulgens*

Rustikka *Protomerulius caryae*

Samettikesijäkälä *Leptogium saturninum*

Siloruskokarve *Neofuscelia pulla*

Sysikieli *Geoglossum atropurpureum*

Tahrakääpä *Oligoporus fragilis*

Tuoksuvinokas *Lentinellus suavissimus*

Vainiolaakajäkälä *Physcia subalbinea*

Valjulahorusokas *Pluteus depauperatus*

Valkorihmakääpä *Anomoloma myceliosum*

Viinipielus *Hypocrea parmastoi*

Vuotikankääpä *Antrodiella americana*

KUVA LASSE KOSKINEN

KUVA LASSE KOSKINEN

KUVA LASSE KOSKINEN

Piikkituhkelo.

Kantotatti.

Viinipielus.

15.

Vuotuinen toimenpideohjelma

Toimenpideohjelmalla luodaan tulevan ohjelmatyön kehukset. Näitä voidaan tuki tarvittaessa ja resurssien puitteissa muuttaa ohjelman toteutumisen edistysesä. Luonnonsuojelualueeksi ehdotettavilla kohteilla suojelu käynnistetään laatimalla aluerajaus, hoito- ja käyttösuunnitelma, rauhoitusmääräykset ja lähettämällä ne lausunnonle eri sidosryhmille.

Rakenteiden kustannusarvioinnista puuttuvat lidesjärvelle ja Härmälän Vähäjärvelle tarvittavat lintutornit, yhteensä n. 20 000 euroa. Myös kustannusarvio elää ohjelman edistytessä.

Vuotuiset: Yksittäisen uhanalaisen lajin tai lajien seuranta vuosittain. Joitakin lajeja ei ole tarpeen seurata kuin kolmena vuonna peräkkäin ja sen jälkeen satun-

naisesti. Näitä ovat nuijasarvisieni (kohdekorppi 26), kuoppajänönkorva (56), haisumantumukula (41) ja mesipillikkääpä (25). Muita vuosittain toistaiseksi seurattavia lajeja ovat ahonoidanlukko (61), saunioidanlukko (52), lietetatatar (67), tummaverkkoperhonen (17) ja Teiskon Iso-Murron haan kasvilajisto (63).

v = virkätö, k = konsulttityö, perusselvitys = ainakin kasviston ja linnuston (resurssien mukaan myös muiden eliöstöryhmien) peruslajistoselvitys. Suluissa kohdekortin numero.

2012

Luonnonsuojelualueet:

Nokia Hevoshaka (1)
Ikuri, Leppioja (2)
Halimasjärven luonnonsuojelualan laajennus (15)
Teiskon Paalijärventien Holma (20)

Inventoinnit/rakenteet:

Villilänsaari, perhoslajisto (k, 1700) (4)
Peltolampi, mäntykukka (v) (8)
Härmälän Vähäjärvi, linnusto (k, 800) (7)
Iidesjärvi, pitkospuut ja portaat (k, 1500) (6)
Iidesjärvi, rantametsien käävääkkäät (v) (6)
Pitkähde, kasvistoselvitys (k) (29)
Ylöjärvi, Horha, hyönteiset ja kangasajuruoho (k) (32)
Korvenojanpuisto, kasvit (43)
Aakkulanharju, viheryökkönen (k, 1500), sarjatalvikki (v) (52) '
Pyynikki, harvinaiset kasvit (v)
Hikivuori, kolokärpänsammal (v) (54)
Teisko, Nuutilanlahti, linnustonselvitys, viitasammakko, konnanulpukka (k, 1700) (64)

Yhteensä 7200 €

2013

Luonnonsuojelualueet:

Villilänsaari (4)
Peltolampi-Pärrinkosken luonnonsuojelualan laajennus (8)
Näätäsuu (17)
Iidesjärvi (6)

Inventoinnit/rakenteet:

Nokia, Hevoshaka, rakenteet (1600) (1)
Nokia, Hevoshaka, lehtokieli (v) (1)
Ikuri, Leppioja, rakenteet (100) (2)
Villilänsaari, käävääkkäät, korokoi (v) (4)
Peltolampi-Pärrinkosken luonnonsuojelualan laajennus, perusinventointi (v) (8)
Halimasjärvi, pitkospuiden uusiminen (2000)
Iidesjärven rantametsät, linnusto (k, 1200) (6)
Aitovuori, louhikkorotko, hajuheinä (v) (16)
Vuores, Koukkujärvi, lummelampikorento (k, 600) (28)
Pyhäjärven rannat, kynäjalavat (v) (33, 38, 42)
Lintulampi, suovalkku (v) (36)
Haihara, nurmikkaristeymä (v) (53)
Teisko, viitasammakko (k, 2000)
Samoilijanpuisto-Kenkirajanpuisto, sammakonkello (v) (59)
Vuores, hirvenkello ja hoitotarpeen arviointi (v, 47)
Teisko, röyhysarapaikkojen perusinventointi (v)
Teisko, Ylä-Pirttijärvi, perusselvitys (v) (65)

Yhteensä 7500 €

2014

Luonnonsuojelualueet:

Juhansuo, purovarsi (3)
Vuores, Koukkujärvi, tervaleppäkorpi (28)
Teisko, Kintulammen virkistysalue (21)

Inventoinnit/rakenteet:

Koivuhiiri, perusselvitys (v)
Juhansuo, hajuheinä (v) (3)
Villilänsaari, rakenteet (800) (4)
Peltolampi-Pärrinkosken ls.alueen rakenteet (500) (8)
Hupakonojanpuisto, hyönteiset (k, 1500) (9)
Sikosuo, kasvit (v) (12)
Lahnakallio, kasvisto (v) (13)
Kallionpää, kasvisto (v) (31)
Rajamäki, kasvisto (v) (44)
Ojala, liito-oravat (v) (60)
Särkijärvi, Leppänen, kääpäselvitys (k, 1000) (45)
Levonmäki, perusselvitys (k, 2000) (55)
Soukonvuori, pitkospuiden jatkaminen (1500) (58)

Yhteensä 7300 €

KUVA LASSE KOSKINEN

Erittäin uhanalaisen ahdeyökköksen esiintymispaikka rajattiin radanvarteen.

2015

Luonnonsuojelualueet:

Makkarajärvi-Viitastenperä (10)
Veisu, Pehkusuo (11)
Lahnakallio (13)
Järvensivun ratavarret (5)

Inventoinnit/rakenteet:

Sirolampikorento, kantakaupunki (k, 1000)
Järvensivu, ahdeyökkönen, nuokkukohokki (k, 1000) (5)
Makkarajärvi-Viitastenperä, sammalet ja jäkälät (k, 600) (10)
Makkarajärvi-Viitastenperä, käävät (k, 1200) (10)
Pitkäähde, lehmuksenoksjääää (k, 800) (29)
Epilänharju, kasvit (v) (35)
Vormiston Myllyoja, vesihyönteistö (k, 1000) (49)
Hervantajärvi, luoteisosan linnusto (v) (50)
Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (1500)

Yhteensä 7100 €

2016

Luonnonsuojelualueet:

Sikosuo, Kirviälänmäki (12)
Aitolahti, Koikansuo (18)
Särkijärvi, Lahdenperä (27)
Aitolahti, kirkon notko (30)

Inventoinnit/rakenteet:

Ikurin Leppioja, hajuheinä (v) (2)
Pehkusuo, pitkospuut (k, 1500) (11)
Rahola, Simolankatu 71, hentokiurunkannus (v) (34)
Suolijärvi, kasvilajisto (k, 1000) (48)
Soukonvuori, tylppähampaspöimulehti (58)
Koivuhiiri, jatkoa (k, 1500)
Sukeltajakuoriaiset, kantakaupunki (k, 1200)
Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (1000)
Iidesjärvi, linnustoseelvitys (k, 1600) (6)

Yhteensä 7800 €

2017

Luonnonsuojelualueet:

Härmälän Vähäjärvi (7)
 Hupakonojanpuisto (9)
 Aitolahti, Korvenvuori (19)
 Teisko, Kallionpää (31)

Inventoinnit/rakenteet:

Härmälän Vähäjärvi, pitkospuut (2000) (7)
 Aitolahti, Korvenvuori, korpisorsimo (v) (19)
 Petäjässuo, pitkospuut (1500) (14)
 Holma, eliöstökartoitus (k, 1400) (20)
 Tiikonoja, korpisorsimo, kaislasara (v) (62)
 Teisko, Nalli, käävät (k, 1000) (23)
 Hikivuori, sammalet (k, 600) (54)
 Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (1000)

Yhteensä 7500 €

2018

Luonnonsuojelualueet:

Teisko, Pikkuhaka (22)
 Pättiniemenpuisto (26)
 Teisko, Nalli (23)

Inventoinnit/rakenteet:

Villilänsaari, linnusto (v) (4)
 Pikkuhaka, perusselvitys (k, 2500) (23)
 Nalli, perusselvitys (k, 1200) (22)
 Vuores, hirvenkello (v) (47)
 Peltolampi-Pärrinkosken luonnonsuojelualue,
 kalliosuomusammal (k, 600)
 Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (800)

Yhteensä 5100 €

2019

Luonnonsuojelualueet:

Petäjässuo (14)
 Pitkäahde (29)

Inventoinnit/rakenteet:

Teisko, Jylhänperä, perusselvitys (k, 1500) (25)
 Tuomikallion sammalet ja kalliohatikka (k, 1500) (40)
 Ojala, liito-oravat (v) (60)
 Keskinen Pirttijärvi, Kasvisto (v, 1500) (66)
 Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (800)

Yhteensä 5300 €

2020

Luonnonsuojelualueet:

Teisko, Nevalanlahti (24)
 Teisko, Jylhänperä (25)

Inventoinnit/rakenteet:

Pispalan paahderinteet, hyönteiset (k, 1200) (37)
 Multisilta, hajuheinä (v) (8)
 Länkiniitynmäki, soikkokaksikko ja mukurahaapojen rauhoitus (v) (57)
 Lorisevanpuisto, hyönteiset (k,1200) (38)
 Särkijärvi, Lahdenperä, korpipurmikka, korpisorsimo (v) (27)
 Uusien luonnonsuojelualueiden rakenteet (800)

Yhteensä 3200 €

TAMPEREEN KAUPUNGIN LUONNONSUOJELUOHJELMA 2012–2020

Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma on laadittu vuosille 2012–2020. Siinä esitellään luonnonsuojelutyön lähtökohdat ja tulevaisuuden tavoitteet. Lisäksi tuodaan esille tärkeimmät tiedossa olevat luontokohteet ja kohdealueet. Arvokkaat kohteet on esitetty kohdekortteina. Niistä käy ilmi, että luonnonsuojelualueiksi ehdotettavia alueita on 31, yhteensä 923 ha. Muita kohteita esitellään 36, joiden suojelun tapana esitetään kaavasuojelua, arvometsää tai hoitoa.

Ohjelma on ensimmäinen järjestelmällinen läpileikkaus Tampereen arvokkaista luontokohteista ja toimenpide-ehdotuksista kullekin luontokohteelle. Suojeltaviin alueisiin kuuluu vanhoja metsiä, lehtoja, soita ja lintujärviä tai harvinaisen kasvilajin kasvupaikkoja. Siitä käyvät ilmi myös Tampereen alueella esiintyvät uhanalaiset lajit ja niiden sijoittuminen kohteille. Hajuheinä, ketokatkero, saunionoidanlukko, kolokärpänsammal, viheryökkönen, korokoi – kaikki Tampereella tavattavia uhanalaisia lajeja.

Ohjelman mukaan edetään vuoteen 2020 asti, johon mennessä luonnonsuojelulla rauhoitettavat kohteet on määrä saada rauhoitetuksi. Rauhoitusten jälkeen 2,5 % Tampereen maa-alueista on luonnonsuojelulain piirissä. Lisäksi kirjaan sisältyy toimenpideohjelma, jonka perusteella kohdekorttien alueilla tehdään hoitotöitä, rakenteita ja luonnon seuranta. Väliraportti ohjelman toteumasta tehdään 2016 loppuun mennessä.

ISSN 1798-0127

ISBN 978-951-609-564-9

TAMPEREEN KAUPUNKI
YMPÄRISTÖNSUOJELUYKSIKÖ

Tampereen kaupunki,
Ympäristönsuojelun
julkaisuja 1/2013